

Hvad er ADHD, og hvad er Louise?

Louise Aagaard var 20, før hun fik en ADHD-diagnose. Og mange piger og voksne kvinder får aldrig diagnosen – og dermed aldrig den rigtige hjælp og støtte.
Tema om voksne kvinder og ADHD

02/2011

21. JANUAR

ISSN 0105-5399

AnsvarshavendeForbundsformand
Benny Andersen**Redaktion**Jens Nielsen (redaktør), jni@sl.dk
Kurt Ladefoged, kl@sl.dk
Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk
Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
Steven Leweson (layout), stl@sl.dk

Læserindlæg, artikler og anmeldelser er ikke nødvendigvis udtryk for redaktionens eller organisationens mening. Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt stof.

Alle artikler fra Socialpædagogen tilbage til 1999 kan findes på www.socialpaedagogen.dk**Adresse**Socialpædagogen
Brolæggerstræde 9,
1211 København K
Tlf. 7248 6000. Fax 7248 6001
Åbningstid: mandag-onsdag 9-15,
torsdag 9-17, fredag 9-13
redaktionen@sl.dk
www.socialpaedagogen.dk**Læserbreve og kronikker**

Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 2.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises. Kronikker bringes efter en redaktionel vurdering og må højst fylde 8.000 anslag. Læserbreve og kronikker, der bringes i bladet, offentliggøres også på internettet. Indlæg sendes til redaktionen@sl.dk

AnnoncesalgDG Media as
St. Kongensgade 72
1264 København K
Tlf. 7027 1155. Fax 7027 1156
epost@dgmedia.dk
www.dgmedia.dk**Kommende deadlines**

Deadline for læserbreve og stillingsannoncer til 03/11, der udkommer den 4. februar, er mandag den 24. januar kl. 12. Deadline for stillingsannoncer til 04/11 er den 7. februar kl. 12. For tekstsideannoncer er deadline til 04/11 onsdag den 2. februar.

Redaktionen af 02/11 er afsluttet den 13.01.2011

AbonnementAbonnementspris 2011:
895,00 kr. inkl. moms (26 numre)
Løssalg: 40,00 kr. + porto**Oplag**41.606 i perioden
01.07.09-30.06.10**Tryk og produktion**

Datagraf Auning AS

Forsidefoto

Joachim Ladefoged

KOMMENTAR

Nu kan de mest slidte, de, der har været længst på arbejdsmarkedet, så få lov at betale regningen. Og må oven i købet høre dele af regeringen tale for yderligere skattelettelser

Vi vælger arbejdsvejen!

Af Benny Andersen
Forbundsformand

FOTO: RICKY JOHN MOLLOY

'På mange arbejdspladser ligger der forventninger til medarbejderne om, at de går, når de er 60 år. Det kan godt være, det ikke udmønter sig i en fyreseddel, men man fornemmer hurtigt lugten i bageriet.'

Sådan siger landets fremmeste ekspert i efterløn, professor Per H. Jensen fra Aalborg Universitet. Budskabet blev i høj grad bekræftet, da Socialpædagogen for et par måneder siden kiggede på fagets 'grå guld'. Det bliver i deprimerende høj grad smidt på gaden, selv om rigtig mange hellere vil fortsætte på arbejdsmarkedet.

Arbejdsmarkedspolitisk giver statsminister Lars Løkke Rasmussens forslag om afvikling af efterlønnen slet ikke mening i en tid med stigende arbejdsløshed. Socialt vender det i ekstrem grad den tunge ende nedad. Oven i købet i en situation, hvor regeringen lige har givet skattelettelser i milliardklassen til de rigeste i Danmark.

Nu kan de mest slidte, de, der har været længst på arbejdsmarkedet, så få lov at betale regningen. Og må oven i købet høre dele af regeringen tale for yderligere skattelettelser – selv om fjernelsen af efterlønnen officielt skal 'sikre velfærden'. Det er hamrende usolidarisk. Man sikrer da ikke velfærden ved at fjerne den og dens grundlag!

Vi er ikke i tvivl om, at samfundet på sigt får brug for mere arbejdskraft – både i den private og den offentlige sektor. Den skal bare ikke findes ved at gå sparevejen – ved at underminere velfærdssamfundet. Den skal tvært imod findes ved at vi vælger arbejdsvejen. Det kan vi gøre på tre måder:

Vi kan øge den samlede arbejdsindsats. For eksempel ved aftale med dem, der er i arbejde, at de kan arbejde mere. Og ved at presse på for at få flere fuldtidsstillinger i den offentlige sektor, hvor for eksempel 6 ud af 10 deltidsansatte socialpædagoger ønsker at gå op i tid.

Vi kan sørge for, at flere kommer i arbejde. For eksempel ved at give kortuddannede mulighed for at veksle efterlønnsrettigheder til uddannelse på dagpenge, så flere løbende opkvalificeres og færre kommer på dagpenge. Og ved at føre en aktiv arbejdsmarkedspolitik.

Endelig er der et stort potentiale i en indsats for et mere rummeligt arbejdsmarked med blandt andet bedre og mere fleksible seniorordninger. Som den før citerede efterlønsekspert konkluderer: 'Arbejdsgiverne kører fuldstændig på frihjul. De vil have efterlønnen afskaffet, så de kan få medarbejdere til rådighed, men de gider ikke gøre noget for at passe på de ældre.'

Disse forslag er stik mod VKO-blokkens politik. Det er til gengæld forslag, vi kan komme overens med en ny regering om. De indgår alle i oppositionens forslag til Fair Løsning. Så lad os få et valg nu – inden sparekniven rammer benet!

INDHOLD

FOTO: JOACHIM LADEFOGED

04

04 VOKSNE KVINDER MED ADHD

Louise Aagaard havde en svær barn- og ungdom med mange konflikter, skoleskift, nedture, angst og misbrug, inden hun som 20-årig fik en ADHD-diagnose – og dermed den rette hjælp og støtte. Hun er af de mange kvinder, hvor ADHD-lidelsen er blevet overset i barndommen, og mange voksne kvinder får aldrig diagnosen, fordi lidelsen er 'gemt' bag andre problemer af social eller psykisk karakter. I dette nummers tema ser vi nærmere på de problemer, pigerne og kvinderne kæmper med, og hvad bliver gjort i Vejle, hvor man gennem en årrække har haft en målrettet indsats på området. Socialpædagogerne er en af de faggrupper, der kan blive bedre til at se ADHD-lidelsen og som har en central rolle i støtten til kvinder, siger blandt andet den amerikanske psykolog Sari Solden, der selv har en ADHD-diagnose. Læs også Synspunkt, som sætter fokus unge kvinder med ADHD og deres indimellem ekstreme og risikobetonede seksuelle adfærd

04 Jeg vil allerhelst klare mig selv**07** Kvinder med ADHD går under radaren**11** Ned med den negative selvopfattelse**13** I skal være den værdsættende stemme

FOTO: SÅBEN HENRIKSSON

16

16 UDVIKLINGSHÆMMEDES HELBRED

De fleste udviklingshæmmede borgere på botilbud kommer kun til lægen, når pædagoger eller andre fagfolk vurderer, at det er nødvendigt. Men er det godt nok? Der er uenighed om, hvorvidt Danmark bør gå i Norges fodspor og indføre et årligt helbredstjek til alle udviklingshæmmede med henblik på at opspore sygdomme og andre helbredsproblemer, som de udviklingshæmmede selv har svært ved at reagere på. En fortæller er den nu pensionerede huslæge fra Sølund, Christian Gudbjerg, der mener, at der med faste intervaller bør komme lægeøjne på udviklingshæmmede medborgere

16 Rutinemæssige lægetjek er en undtagelse**19** Huslægen fra Sølund**21 MEDLEMSKAMPAGNE**
Socialpædagogerne vil være endnu flere**23 ADHD**
Det hedder altså ikke DAMP**25 AARHUS KOMMUNE**
Succes-projekt spares væk**26 SYNSPUNKT**
Grænseløse piger**29 HJEMTAGELSER**
Barnets tarv – eller kommunens

VOKSNE KVINDER MED ADHD

Jeg vil allerhelst klare mig selv

Louise Aagaard på 22 år gik fra angst og misbrug til et liv med egen lejlighed, kæreste og tro på fremtiden på bare halvandet år. En del af hjælpen var den rigtige medicin og en mestringsskole for mennesker med ADHD

Af Birgitte Ramsø Thomsen, redaktionen@sl.dk
Foto: Joachim Ladefoged

Det bedste har været at mærke, at der er noget andet ud over ADHD og hvad det er. At der også er en Louise

Det var en medarbejder ved misbrugscentret i Århus, der som den første i Louise Aagaards 20-årige liv fik mistanke om, at der måske lå en uopdaget ADHD bag det misbrug af blandt andet amfetamin, der gjorde, at hun overhovedet kunne overskue at være i sit liv.

– Jeg tog amfetamin, men jeg blev ikke speedet af det. Jeg faldt fuldstændig til ro, når jeg tog det, fortæller Louise Aagaard.

Og så begyndte brikkerne endelig at falde på plads.

For mennesker med ADHD er amfetamin særlig virksom som selvmedicinering, for den minder om den effekt på hjernens evne til at fokusere, som ADHD-medicin giver.

Louise blev screenet og sendt til test hos en psykiater og fik endelig en ordentlig forklaring på de problemer, som hun har haft hele sit liv.

I modsætning til mange andre piger med ADHD har Louise Aagaard altid haft H'et – hyperaktiviteten – med.

– Jeg har reageret voldsomt. Hvis der bare var nogle, der sagde bøv til mig, sprang jeg i luften, flippede ud og skulle smække med dørene. Jeg var ikke ret meget i skole, for jeg gik altid ud af klassen, når jeg blev sur eller mobbet.

I 9. klasse skiftede Louise Aagaard til en specialskole, fordi man mente, hun var skole-

træt. Efterhånden som årene gik, kom angst og depression også til. Til sidst nåede hun at blive hjemløs, fordi bofællesskabet ikke kunne acceptere Louises misbrug.

Den medicin, hun fik for angsten og depressionen, har aldrig virket, mener hun.

– Det har mange gange gjort det værre i stedet for. Der er noget medicin, som jeg bliver aggressiv af at få. Det tænder simpelthen af. Det virker modsat.

Et ændret liv

Rigtig meget har ændret sig, siden Louise fik diagnosen ADHD for halvandet år siden.

– Det var en stor lettelse, for det gav nogle forklaringer på tingene. Jeg kunne bedre forstå, hvorfor jeg ikke kunne tage en uddannelse, for jeg kunne sagtens sidde og læse lektier, men dagen efter i skolen, havde jeg glemt, hvad det var, jeg havde læst. Jeg føler mig ikke så dum længere. Jeg har hele tiden tænkt, at jeg jo må være snotdum, når jeg lige har læst alt det der, og ikke kunne huske det.

Louise flyttede umiddelbart efter til Vejle, og her er hun startet på den rigtige ADHD-medicin.

– Den virker sådan, at jeg bedre kan overskue tingene, og jeg falder mere til ro, så jeg ikke skal fare rundt hele tiden. Jeg kan lidt bedre klare nogle situationer, hvis jeg havner i dem. Jeg kan bedre styre angsten, når jeg får medicinen. Jeg kan mærke om aftenen, når medicinen er ude af kroppen, så mangler jeg det. Så kan jeg ikke koncentrere mig om at se en film eller sidde stille. Det duer ikke.

I Vejle har Mestringsskolen, som er et kommunalt tilbud til voksne med ADHD, været med til få sat nogle nye skinner under Louise Aagaards liv. Her lærer deltagerne på holdet, som tæller 5-6 borgere med ADHD, sammen deres tilknyttede hjemmevejledere at mestre deres ADHD.

– Man tager nogle situationer frem, som de forskellige har oplevet. Vi snakker om, hvad der

At høre, at andre har de samme problemer som én selv, gør simpelthen, at man lige kan rejse hovedet lidt op og sige: Jeg er ikke alene. Der er faktisk andre, der har det sådan, og jeg er ikke underlig. Jeg har bare nogle problemer

skete, og hvad man kunne have gjort anderledes. Vi snakker både om, hvad de andre har af ideer, og hvad de fire hjemmevejledere har af muligheder.

Jeg er ikke alene

For Louise Aagaard har det været rigtig givende at møde andre, som også har ADHD.

– At høre, at andre har de samme problemer som én selv, gør simpelthen, at man lige kan rejse hovedet lidt op og sige: Jeg er ikke alene. Der er faktisk andre, der har det sådan, og jeg er ikke underlig. Jeg har bare nogle problemer – og det findes der også andre mennesker, der har.

Louise Aagaards hjemmevejleder har også været med hende på vejen ud af angsten.

– Det har hjulpet mig meget, at hjemmevejlederen er kommet, og så er vi kommet ud at gå. At blive ved med at komme ud med hende og opleve, at der ikke sker noget ved det, og blive ved med at presse dig selv til, at du godt kan styre angsten.

At have ADHD vil for Louise sige, at en tur i for eksempel Bilka er et helvede.

– Jeg skal se alt, hvad folk gør, aflæse alle signaler, der bliver sendt, og få det hele til at passe sammen. Så bliver det hele et kaos inde i mit hoved, for så mange mennesker kan der ikke være derinde, beskriver Louise

Hjemmevejlederen har også hjulpet hende med at tænke over, at når andre mennesker for eksempel griner sammen, er det sandsynligvis ikke Louise, de griner af.

Louise Aagaard har netop afsluttet ét mestringsskoleforløb og har fået bevilget et mere, samtidig med, at hun har en tilknyttet hjemmevejleder, som kommer en gang om ugen.

– Derefter er det meningen, at jeg gerne skulle klare mig selv. Og det satser jeg på, at jeg kan. Det

vil jeg da allerhelst. Jeg synes ikke, det er så sjovt at skulle have hjælp til så mange ting.

Hvordan skændes man?

Louise Aagaard er glad for, at hendes selverkendelse er kommet så langt, at hun ved, hvornår det er ADHD, som kører afsted med hende og kan fortælle andre om det.

– Jeg fortæller om ADHD til andre, for så kan jeg være mig selv. Jeg kan sige, at lige nu har jeg ADHD, for jeg kan mærke, at mine ben bare begynder at skulle bevæge sig. Så ved de også godt, at jeg nok ikke lige kan koncentrere mig, og at de nok ikke skal fortælle mig en vigtig besked nu, for det glemmer jeg. Når jeg er sammen med dem, som ikke ved det, føler jeg mig forkert. At de nok synes, jeg er mærkelig.

Men Louise Aagaard kan selv mærke, og får hele tiden at vide, at hun har rykket sig meget på det halve år, der er gået, siden hun startede på Mestringsskolen. Også på andre punkter går det fremad: Nu har hun sin egen lejlighed og en kæreste, som er meget interesseret i, hvad ADHD er, og hvorfor Louise reagerer, som hun gør.

Og der er kommet struktur ind i både parforhold, indkøbssedler og ugeskemaer, hvor der står både, hvornår medicinen skal tages, og hvornår der skal spises. For medicinen tager appetitten.

– Jeg har lært meget om, hvad det er jeg har brug for. Hvordan jeg skal klare situationer. Hvordan skændes man med en partner. Jeg kan godt have nemt ved at opgive ting og sige nej, det duer ikke. Så er det nemmere nu, hvor jeg finder ud af, hvad jeg skal gøre for at lære det. Jeg har også skullet finde mig selv. Hvad er ADHD og hvad er Louise? Og der mangler jeg stadigvæk noget, siger hun. ■

Kvinder med ADHD går under radaren

Mange voksne kvinder med ADHD får aldrig en diagnose – og derfor ikke den rigtige hjælp og støtte. Kvinderne 'gemmer sig' under andre psykiske diagnoser, men nu skal et nyt projekt sætte fagfolk som for eksempel socialpædagoger i stand til bedre at opdage piger og kvinder med ADHD

Af Birgitte Ramsø Thomsen, redaktionen@sl.dk
Foto: Joachim Ladefoged

Når man siger ADHD, tænker de fleste umiddelbart på vilde drenge og unge mænd. Det er især dem, der har fyldt i statistikkerne, i institutionerne og i den almindelige opfattelse af, hvad ADHD er. Men den dårlige nyhed er, at problemet faktisk er endnu større.

Voksne kvinder har nemlig også ADHD – de har haft symptomerne, siden de var børn, og vanskelighederne forbundet med ADHD'en har store, negative konsekvenser for deres livskvalitet. De bliver ofte bare ikke opfanget af den radar, der ellers spotter ADHD i børne- og ungdomsårene.

I løbet af de senere år har der været en voksende erkendelse af, at ADHD ikke går over, når man bliver voksen. Statistikker fortæller, at voksne – inklusive kvinder – med ADHD har meget sværere ved at få en uddannelse og fastholde et arbejde. De udvikler misbrug, sætter sig i gæld og bliver dømt for vold. Ifølge undersøgelser er det kun hver tiende af dem, som fik en diagnose som børn, som kan siges i voksenlivet at være helt fri for symptomer og opnår fuld funktionsevne.

ADHD er således en diagnose, som fylder mere og mere i det danske sociale system. På ti år er antallet af personer, der tager ADHD-medicin, mere end 11-doblet. Ifølge Lægemedelstyrelsen var knap 25.000 personer i behandling i 2009. Og det

Hvad er ADHD?

ADHD er en forkortelse for Attention Deficit/Hyperactivity Disorder. Det vil sige forstyrrelser af opmærksomhed, aktivitet og impulsivitet. Tidligere blev ADHD kaldt for DAMP, som er en nordisk betegnelse.

Cirka tre procent af den voksne befolkning skønnes at have ADHD (inkl. de uopdagede). Oversat til danske forhold betyder det, at 100.000 voksne har eller burde have diagnosen. Ifølge de engelske

Nice-guidelines er kønsforskellen en kvinde til fire mænd.

Psykiatere skønner, at stigningen i antallet af diagnoser skyldes, at der er mere viden om ADHD, også i befolkningen generelt. Udviklingen sker også i de andre nordiske lande.

Medicin er dokumenteret den bedste behandlingsform og virker symptomdæm-

pende for 60-70 procent. Den skærper opmærksomhed og dæmper hyperaktivitet og impulsivitet.

Den virker ikke i sig selv beroligende, men giver bedre fokus. Men medicin kan ikke stå alene som behandling.

Mennesker med ADHD har brug for hjælp til planlægning og struktur, og nogle har brug for at lære sociale færdigheder.

Ifølge det, jeg har fået klinisk indsigt i, har jeg på fornemmelsen, at ADHD med dens koncentrationsbesvær giver tristhed og nedsat selvværd. Og den skaber angst og depression – ADHD'en fodrer så at sige de lidelser

Flemming Tived, overlæge, Psykiatrisk Center Glostrup

øger presset på kommunerne, der med kommunalreformen i 2007 overtog ansvaret for og finansieringen af den samlede indsats på ADHD-området, som omfatter støtte i skoler, i hjemmet, til specialinstitutioner, støttepersoner og anbringelser.

Opdages ad omveje

Hidtil har den psykiatriske forskning anslået, at ADHD er tre-fire gange hyppigere hos mænd end hos kvinder. Men fra mange sider sættes der efterhånden spørgsmålstegn ved, om der ikke er langt flere voksne kvinder, der har lidelsen, end tallene siger. For kvinder med ADHD præsenterer sig anderledes: De er sjældent særlig udadretterende, relativt flere har den 'stille' type ADHD, som overvejende handler om opmærksomhedsforstyrrelse. De er derfor mindre synlige.

Flemming Tived er overlæge ved Psykiatrisk Center Glostrup:

– Jeg oplever i min virkelighed i ADHD-ambulatoriet for voksne, at der er en nogenlunde ligelig fordeling mellem mænd og kvinder. Det kan selvfølgelig afspejle, at drenge er opdaget langt tidligere, og at kvinder søger hjælp i højere grad end mænd gør.

Men selv med de forbehold er Flemming Tived kritisk over for den bestående statistik og mener, at der går rigtig mange kvinder rundt med en uopdaget ADHD.

De bliver ikke udredt og får derfor ikke den hjælp, hverken medicinsk eller socialt, de har behov for.

I de tilfælde, hvor kvinderne bliver fundet, skyldes det ofte, at kvinderne selv via deres børns ADHD-diagnose kommer på sporet af, at der

findes en forklaring på de vanskeligheder, de selv har oplevet hele deres liv. 80 procent af ADHD-tilfældene er genetisk betinget, og derfor oplever psykiatere ganske ofte, at der er ADHD hos for eksempel mor, far eller søskende, når børnene har fået stillet diagnosen.

Kvinderne gemmer sig

At vokse op med opmærksomhedsforstyrrelser betyder mange nederlag, både i skolen og i opvæksten generelt, som efterhånden betyder, at man får negative forventninger til sig selv og sin evne til at klare sig. I nogle tilfælde opdages kvinderne derfor først, fordi de med tiden udvikler andre psykiske lidelser som for eksempel depression, angst, OCD (tvangstanker eller -handlinger) eller personlighedsforstyrrelser.

– Især kvinderne gemmer sig under andre psykiske diagnoser. Når vi ser en kvinde med en depressions- eller angstproblematik, ser vi i nogle tilfælde toppen af isbjerget. Så behandler vi det på plads – og det skal vi også ifølge ADHD-eksperter. Og så ser vi nedenunder overfladen, hvor de 90 procent befinder sig. Ifølge det, jeg har fået klinisk indsigt i, har jeg på fornemmelsen, at ADHD med dens koncentrationsbesvær giver tristhed og nedsat selvværd. Og den skaber angst og depression – ADHD'en fodrer så at sige de lidelser. En god bid af de patienter kan det godt betale sig at kigge på en ekstra gang. Mange af dem har det nemlig ikke specielt godt, selv om de har fået det bedre efter behandlingen for depression og angst, siger Flemming Tived.

Faktisk er det mere reglen end undtagelsen, at voksne har en anden psykiatrisk diagnose

Projekt skal samle erfaringer

I 2009 startede et nyt projekt forankret i Servicestyrelsen, der skal samle viden om, hvordan man organiserer indsatsen og bedst kompenserer og støtter målgruppen. Den viden skal både ud til politikere og administratorer samt sagsbehandlere, ledere og medarbejdere inden for det sociale arbejde.

Der er afsat 26 millioner kroner til formålet i perioden 2009-2012. Formålet er, at borgere med ADHD får en mere målrettet støtte og kompensation for deres funk-

tionsnedsættelse, så risikoen for andre problemer, som for eksempel misbrug, kriminalitet og andre alvorlige sociale vanskeligheder, reduceres mærkbart.

Projektet består af fire indsatsområder:

- Kortlægning af de eksisterende indsatser og tilbud.
- Udvikling og afprøvning af opsporingsforløb på området for socialt udsatte. I Århus, Vejle og Slagelse Kommune

testes opsporing i fem forskellige indsats-/tilbudsformer i hver kommune. Borgere i projektet får en hurtigere udredning via psykiatere end normalt, og den anden barriere, mangel på viden og fokus, bliver også brudt ned via målrettet undervisning af kommunale medarbejdere.

- Tværfaglig socialforskning om samfundsmæssige strategier.
- Udviklingsprojekter.

At have uopdaget ADHD betyder et liv, hvor du er frygtelig stresset over, at du ikke kan klare tingene på et normalt niveau. Kvinderne har en indre anspændthed, som er destruktivt for organismen. De har derfor også mange flere fysiske skavanker, for det bliver en ond cirkel

Flemming Tived. Overlæge, Psykiatrisk Center Glostrup

(komorbiditet) sammen med ADHD. En typisk kombination er ADHD, personlighedsforstyrrelse og et misbrug.

En ond cirkel

Bliver kvinderne ikke opdaget, har det store konsekvenser for deres livskvalitet.

– At have uopdaget ADHD betyder et liv, hvor du er frygtelig stresset over, at du ikke kan klare tingene på et normalt niveau. Kvinderne har en indre anspændthed, som er destruktivt for organismen. De har derfor også mange flere fysiske skavanker, for det bliver en ond cirkel, fortæller Flemming Tived.

Men der er også store samfundsmæssige konsekvenser af at lade denne gruppe passe sig selv.

Mange undersøgelser peger på, at der er en overrepræsentation af ADHD blandt udsatte borgere. En del af de opdagede mennesker med ADHD vælger at selvmedicinere sig, fordi de oplever, at stoffer eller alkohol lindrer symptomerne. Cirka 40 procent har et misbrug generelt.

En ny undersøgelse fra Randers Kommune dokumenterer, at mange af de diagnosticerede, ledige borgere har eller har haft et misbrug af hash (52 procent), amfetamin (36 procent), kokain (21 procent) eller alkohol (6 procent).

Derfor har mange alkoholbehandlingssteder og tilbud til hjemløse også et særligt fokus på, om der er en mulig ADHD-problematik bag misbruget.

Men det er overvejende mænd, som bliver opfanget på denne måde.

Unge mødre i fokus

Direktør for ADHD-foreningen Anne Worning kender ikke til foranstaltninger, hvor man har særligt fokus på voksne kvinder med ADHD, og kalder det et underbelyst område i Danmark. Hun peger på, at de kvinder, som får børn tidligt, bør tiltrække sig særlig opmærksomhed.

– Antagelsen er, at der i gruppen af socialt udsatte enlige – måske unge – mødre vil gemme sig en masse kvinder med uopdaget ADHD, siger hun.

Det er kendt fra andre undersøgelser, at kvinder med ADHD i højere grad får børn i en tidlig alder. Måske fordi de er mere impulsstyrede, søger bekræftelse gennem deres køn, tager chancer eller glemmer præventionen.

Derfor er denne faktor med på tjeklisten over indikatorer på risikoadfærd, som et nyt treårigt

opsporingsprojekt under Servicestyrelsen benyttes (Læs mere om projektet i faktaboksen).

Andre data peger også i den retning: En ny undersøgelse fra Mødrehjælpen viser, at børn over otte år af helt unge og udsatte mødre (16-21 år) i langt højere grad får ADHD-medicin end børn af ældre mødre. I alt 2,5 procent har fået den type medicin, mens det hos børn af ældre mødre kun er mellem 0,7 og 1,5 procent, der har fået medicinen. Mødrene får ikke selv ADHD-medicin, men i højere grad antidepressiv medicin end andre.

På grund af den stærke genetiske faktor er det derfor meget muligt, at de unge mødre som enten har en depression eller et barn med diagnosen selv har uopdaget ADHD.

Helhedsindsats

I det nye opsporingsprojekt opererer Vejle Kommune netop med en målgruppe, som hedder unge mødre. Der er her et særligt fokus på ADHD hos sundhedsplejersker på at 'fange' dem, som ikke er blevet opdaget i skolesystemet (se artiklen s. 11).

I det sociale system ser man især kvinderne i familiesagerne og i jobcenter-/uddannelsesregi, vurderer Lise Bjerre Kyllingsbæk fra Servicestyrelsen, som er ansvarlig for opsporingsprojektet.

– Der kommer flere med ADHD og de fylder relativt meget på arbejdsmarkedsområdet i kommunerne. Det er interessant, hvordan der er et kæmpe overlap på, hvor mange jobcentersager, der også er en familiesag. Det hjælper derfor ikke kun at lave en jobindsats. Det skal koordineres med hele familieindsatsen og tilbud, fordi der ofte ligger en ADHD-problematik, der skal tages hånd om, siger hun. ■

Læs mere om ADHD

- www.servicestyrelsen.dk/adhd
Læs reportager og se oplæg fra konferencen: ADHD fra en social vinkel.
- www.nordicwelfare.org
Se under Nyheter fra 13. december 2010.

Ned med den negative selvopfattelse

I Vejle Kommune har man igennem to årtier anerkendt ADHD som diagnose hos voksne. Opsporing via sundhedsplejen, træningsforløb for nydiagnosticerede og ikke mindst Mestringsskolen er midler til at få borgere med ADHD på rette spor igen

Af Birgitte Ramsø Thomsen, redaktionen@sl.dk
Foto: Joachim Ladefoged

Mange af vores borgere siger, når de kommer til os, at det er ligesom at komme hjem. De er aldrig gennem deres liv blevet mødt på samme måde og forstået på den måde. De kan nogle gange føle, at vi kan kigge ind i hovedet på dem.

Sådan fortæller Niels Christian Hansen, socialpædagog og leder af ADHD-teamet i Vejle. Han er

ikke i tvivl om, at den tilgang, som bruges i Vejle Kommune er med til at skabe en varig forskel for de mennesker med ADHD, som medarbejderne møder både som støtte/kontaktpersoner og på den Mestringsskole, som har kørt i et års tid.

Vejle Kommune er en af de tre forsøgskommuner i et opsporingsprojekt, som er forankret i Servicestyrelsen. I Vejle er Niels Christian Hansen, som normalt arbejder med sit ADHD-team i Handicapafdelingen, også projektkoordinator, og dermed medvirkende til at sprede viden om ADHD til andre tilbud i kommunen, hvor det er sandsynligt, at man kan finde borgere, der har en uopdaget ADHD.

Anerkendelse i Vejle

Målgruppen er alle – både børn, unge og voksne – men en opsporingsenhed inden for sundhedsplejen er helt målrettet kvinder. Her er to sundhedsplejersker særligt uddannede til at få øje på ADHD-risikoadfærd hos unge mødre. De skal blandt andet kigge efter, om de er rastløse, hurtige

Ofte er de blevet slået oven i hovedet med at de er, som de er, gør, som de gør, og siger, som de siger. Og derfor er deres selvværd derefter

Niels Christian Hansen, socialpædagog og leder af ADHD-teamet i Vejle

i replikken, har haft mange karriere- og jobskift og har haft svært ved at fastholde forløb som for eksempel uddannelse.

Derudover har Vejle Kommune i en del år været en af de eneste kommuner, som anerkender ADHD hos voksne som en diagnose, der skal handles på. I 13 år har man således arbejdet med en gruppe som har Aspergers Syndrom og/eller ADHD og har høstet stor ros for indstillingen fra speciallæger og medarbejdere i andre kommuner.

Når Niels Christian Hansen eller hans medarbejdere, som overvejende har socialpædagogisk baggrund, begynder samarbejdet med en borger med en nydiagnosticeret ADHD, handler det om anderkendelse.

– Det er simpelthen at turde møde dem dér, hvor de er i deres liv, og turde anerkende dem for det. Relationen er rigtig vigtig i forhold til at få startet et samarbejde op og få skabt noget motivation for at lave en forandring, fortæller han.

Det kommer ikke uden forståelse for og viden om, hvad det vil sige at have diagnosen ADHD. Og evnen til at kunne adskille diagnosen fra personen bagved.

ADHD-teamet arbejder blandt andet med borgere i et edukationsprogram for den enkelte, et koncept udviklet af ADHD-foreningen. Her kommer borgerne igennem fire forløb i holdundervisning en gang om måneden, hvor de lærer om, hvilke strategier og hjælpemidler, der kan hjælpe til at fastholde struktur.

Bruger den enkeltes erfaringer

Der, hvor det rykker endnu mere intensivt, er i Mestringskolen. Det er et projekt, som Vejle Kommunes ADHD-team selv har udviklet og som varer et halvt år, med undervisning en dag om ugen.

Projektets formål er at gøre borgerne selvhjulpne og klar til at mestre eget liv gennem en målrettet og intensiv indsats. At have et handicap som ADHD er nemlig ikke ensbetydende med, at man har brug for støtte hele livet.

Det er gruppeundervisning, hvor den enkelte og vedkommendes erfaringer kommer rigtig meget i spil.

– Vi forsøger at bringe ting på banen, hvor de kan lære af hinanden. Det handler meget om at kunne kontrollere følelser og vrede og at få værktøjer til at kommunikere assertivt. Deres impulsivitet er ofte ret gennemgribende for dem, og det afspejler sig i den måde, de er sammen med andre og kommunikerer med andre. Det handler om at trække vejret og stoppe op og tænke, før man handler, siger Niels Christian Hansen.

Der har indtil nu været en stor overvægt af mænd på de tre hold og Niels Christian Hansen er enig i, at ADHD hos piger og kvinder kan være svært at opdage.

– De skiller sig ikke så meget ud som drengene gør rent adfærdsmæssigt. De er ikke nødvendigvis lige så udadfarende og udadreagerende som drenge. Drengene færdes mere i store grupper, hvor man tydeligt ser, at de bliver udstødt.

Den svære selverkendelse

Ellers er Niels Christian Hansens erfaring, at det er de samme problemstillinger, som både mænd og kvinder har behov for hjælp til at lære. Begge grupper kan have svært ved bede om hjælp.

– Der er rigtig meget selverkendelse i det, og den kan være svær. Det er en svær proces at skulle erkende, at man har brug for hjælp. Som udgangspunkt vil man gerne selv, ofte magter de bare ikke at få det gjort eller glemmer det – og det er så frustrerende ikke selv at kunne det, forklarer han.

Når Niels Christian Hansen og hans medarbejdere starter hjælpen op, sikrer man først, at de fundamentale ting er på plads. Bolig, økonomi og struktur i hjemmet. Der skal frigøres ressourcer, så borgeren også kan håndtere job og uddannelse. Man arbejder i etaper og hele tiden mod et mål.

– Ofte er det nogle meget intelligente mennesker, som bare har svært ved at bruge deres ressourcer. Ofte har de haft et svært liv, hvor de i stedet for at blive mødt anerkendende, er blevet slået oven i hovedet med at de er, som de er, gør, som de gør, og siger, som de siger. Og derfor er deres selvværd derefter. Den negative selvopfattelse af, at de ikke kan gennemføre noget, fordi de altid falder fra, skal man ind og anfægte.

I mestringskolen arbejder man derfor med at få skabt nogle strukturer, som kan fastholde og give succesoplevelser. Det er endnu lidt tidligt i forløbet til at konkludere, om de fleste med tiden kommer til at klare sig selv, men for nogle kan et forløb som Mestringskolen gøre den afgørende forskel, mener Niels Christian Hansen.

– Det kan dog være lidt svært at løsrive sig og turde tro på, at man godt selv kan, fordi man har haft dårlige erfaringer tidligere. Men vi kigger også på den overgang. Vi får også opbygget venskaber og relationer imellem borgerne, som de helt klart bruger til at støtte hinanden med. Vores erfaring er, at den respons, de får fra hinanden, vægter meget mere end den respons, som en professionel kan give dem. Den ros har de lidt svært ved at forholde sig til, men hvis det kommer fra en, som er i en lignende situation, så betyder det mere. ■

I skal være den værdsættende stemme

Socialpædagoger skal have den rigtige viden og forståelse for at hjælpe kvinder med ADHD, som ofte er flove over at have behov for hjælp, siger den amerikanske forfatter, psykolog og ADHD-konsulent Sari Solden, der selv har en ADHD-diagnose

Af Birgitte Ramsø Thomsen, redaktionen@sl.dk
Foto: Tanja Jørgensen

Køkkenet roder med åbnede skuffer og skabe. Der er bunker og stabler af ting, tøj og papirer overalt. Også i bilen. Aftaler bliver glemt – eller kvinden kommer ofte for sent. Og overtrækket på bankkontoen er kronisk.

Den amerikanske psykolog og ADHD-konsulent Sari Solden kalder det TMS: Time, Money and Stuff. Det er ifølge hende den nemme måde at få øje på en voksen kvinde, der har ADHD. Der kan være andre problemer som stofmisbrug eller kriminalitet – men i mange tilfælde er det ADHD'en, som er det primære problem. Det er der bare ingen, der har fundet ud af.

I stedet har de hele deres liv måttet høre for, at de er dumme, sjuskede eller ikke rigtig kloge. Deres ADHD er ofte usynlig. Udadtil virker de normalt fungerende, men kvinderne lider indeni. Men netop på områderne tid, penge og ting er deres kognitive vanskeligheder særligt synlige. Og det er her, socialpædagoger og andre professionelle har en chance for at dels opspore dels at hjælpe denne gruppe.

– Kvinders store problem er, at de typisk ikke får diagnoser som børn. De er stille og føjelige. Og bliver deprimerede og angste i stedet for at skabe

problemer, fortæller Sari Solden Socialpædagogen under et besøg i København.

Kvinden kan have klaret sig relativt godt i skolen eller på andre områder i livet. Men på visse områder formår hun ikke at foretage sig ting, som andre mennesker synes er nemt: at rydde op, passe børn, huske aftaler, regninger og hvor mange penge, der er på Dankortet.

Sari Solden er forfatter til en række bøger om ADHD, hvoraf bogen 'Kvinder med ADHD' er udkommet på dansk i efteråret. Og så har hun selv ADHD, så hun ved indefra, hvordan det ser ud i det rodede skab, som kvinderne gemmer sig i. Sari Solden fik først selv stillet sin diagnose midt i livet, og det er også ganske typisk for de kvinder, hun møder i sin praksis – og i øvrigt møder overalt i verden, for hendes bøger har i den grad givet genlyd.

Virkeligt. Kronisk. Alvorligt

Også denne eftermiddag i Valby, hvor Sari Solden slutter en lille Skandinaviensturne med at møde en sal fuld af danske kvinder med ADHD. Mange er tydeligt berørte af mødet med den lille kvinde med de varme øjne, som både er en levende og præcis oplægsholder, og samtidig er helt åben om sine egne vanskeligheder. Både under og efter foredraget vrimler det med historier om kvinder, som først fik sat bogstaver på deres vanskeligheder meget sent i livet, blevet afvist af læger, fejl-diagnosticeret og misforstået.

– Kvinder med ADHD kan sagtens være intelligente og kreative. Problemet er ofte, at hvis hun klarer sig godt på et område, men ikke på et andet, så tror folk ikke på hende. De tror bare, at hun ikke gør sig umage.

– Det er virkeligt. Det er kronisk. Og det er alvorligt.

Det er Sari Soldens mantra. Og det er stadig nødvendigt at gentage i et europæisk land som

Kvinders store problem er, at de typisk ikke får diagnoser som børn. De er stille og føjelige. Og bliver deprimerede og angste i stedet for at skabe problemer

I en familie vil socialpædagoger typisk se humørsvingninger og stor sorg over at underpræstere. Kvinder kompenserer typisk ved at bruge al deres tid på det, som er svært: at få styr på tingene. Og ingen tid på det, som de gode til og med mennesker, som virkelig værdsætter dem og deres styrker

Danmark, som, skønner hun, er 15 år bagud i forhold til USA i erkendelsen af, at kvinder også har ADHD.

– Piger og kvinder bliver underdiagnosticeret. I USA var der mange år, hvor man ikke troede, at kvinder, knap nok voksne, fik det, fordi hyperaktiviteten forsvinder. Siden starten af 90'erne er der sket en stor ændring, nærmest en feministisk revolution, hvor kvinder nu kommer frem med deres egne oplevelser. Min første bog udkom i 1995 – før internettet. Nu er der skabt subkulturer, folk connecter på nettet og laver webinarer (seminarer og konferencer på nettet, *red.*). Ændringen er drevet af grupper af mennesker med ADHD, som krævede, at psykiaterne udvidede deres horisont. Og nu ved vi så meget mere om hjernen og om, hvad det betyder at acceptere sig selv. Så selv om Danmark først er ved at begynde at tage det ind, vil det være lettere. Danmark er et lille land, så det betyder, at hvis noget først kommer i gang, og folk forstår, hvad det handler om, kan det gå hurtigt, håber Sari Solden.

Kvinder skammer sig

Sari Solden bruger en del af sin tid på at undervise professionelle på området og mødtes i Danmark blandt andet med vejledere inden for ungdomsuddannelsen. For selv hvis kvinderne kommer så langt, at de får en diagnose, er der særlige faldgruber i forhold til kvinder, som professionelle hjælpere skal kende til.

For kvinder er det for eksempel en del af den kulturelle forventning, at de er gode til at organisere, ikke bare deres eget liv, men også familiens. Men ADHD betyder, at man netop har problemer med hjernens eksekutivfunktioner: at samle informationer i helheder, koordinere, og sætte i rigtig rækkefølge. Det sker ikke automatisk.

– Har du som kvinde problemer med det, er du i vanskeligheder. Og du føler dig flov over det. For som kvinde sammenligner du hele tiden dig selv med andre kvinder. Mænd har ikke samme barriere mod at lade andre organisere deres liv, konstaterer Sari Solden ud fra sine professionelle erfaringer.

Derfor kan kvinderne bruge uendelige mængder af tid og mental energi på at holde en nogenlunde facade. De kan bruge meget længere tid end

andre på visse elementer, for eksempel at rydde op i hjemmet, lave mad og at få klædt sig på.

– I en familie vil socialpædagoger typisk se humørsvingninger og stor sorg over at underpræstere. Kvinder kompenserer typisk ved at bruge al deres tid på det, som er svært: at få styr på tingene. Og ingen tid på det, som de gode til og med mennesker, som virkelig værdsætter dem og deres styrker.

En værdsættende stemme

Professionelle rådgivere kan gøre meget ved at hjælpe kvinderne – og også familien eller partnere – til at få øje på deres styrker og til at se sig selv som hele mennesker. Men gå langsomt frem, råder Sari Solden, for kvinderne vil føle skam og gøre modstand i starten.

– Jeg plejer at sige, at sociale hjælpere skal arbejde der, hvor ADHD-problematikkerne møder de følelsesmæssige barrierer. Og der kan være en million forskellige strategier.

Derfor skal man som hjælper ikke bare stikke nogle løsninger ud og så forvente, at de bliver fulgt. I stedet skal man være med til at udforske, hvordan den strategi kan være svær at følge, og hvad der kan forhindre hende i at gøre det rigtige.

– Hjælperen skal være en guide, en værdsættende stemme. Du har det hele billede og kan se, hvad de er gode til, og hvad de har problemer med. Men det er en lang proces, som handler om at have et andet neutralt menneske med på rejsen, som kan hjælpe med at styre i retning af at træffe nogle bedre valg i forhold til arbejde, uddannelse og parforhold.

En sådan hjælper kan identificere det negative selvbillede, som nogle gange får kvinderne til at blive i parforhold med psykisk vold. Fordi de giver sig selv skylden for deres mands dårlige opførsel, ligesom alt andet dårligt, som sker. De skal lære at adskille, hvem de selv er fra deres ADHD.

Som socialpædagog skal man være i stand til at grave sig ned i detaljerne om, hvordan kvindens liv er, og hvor længe problemerne har stået på. Man bliver nødt til at have en omhyggelig, dybdegående og detaljeret forståelse for eksekutivfunktioner for at være i stand til at genkende primære ADHD-symptomer. Men det er ikke så krævende,

som det kan lyde, for kvinden kan fortælle dig det, forsikrer Sari Solden.

– Du skal bare være i stand til spørge rigtigt og at lytte nøje efter: ‘Hvad sker der, når du vågner en lørdag morgen og der ingen struktur er?’

Den rigtige strategi handler om følelser, understreger Sari Solden. Det er meget vigtigt ikke at få skabt en situation med for høje forventninger, som gør ondt værre, ved at få kvinden til at føle sig som en fiasko, fordi hun ikke formår at følge de simple rutiner, som andre foreslår. Her skal borgeren selv være partner i at finde på personligt skræddersyede strategier til at huske – eller små snydelister.

Skaf hjælp til det svære

Det er meget muligt, at en strategi er at undgå det, som er for svært. Få noget praktisk hjælp i hjemmet, er Sari Soldens kontante råd. For problemerne med organisation kommer ikke til at gå over. Det behøver måske kun at være et par timer om ugen: til vasketøj, betaling af regninger eller hvad der nu volder mest bøv. Hjælpen kan sagtens komme fra for eksempel familie eller venner, eller det kan ligefrem være nogle, man betaler for den hjælp.

I USA er et nyt stort forretningsområde professionelle ‘organizers’ (se for eksempel www.napo.net). Det findes endnu ikke i Danmark, men den support er netop en kernefunktion eksempelvis for hjemmevejledere eller støtte/kontaktpersoner, som kan hjælpe med at aktivere kvindens netværk. Det vigtigste er, at man får skabt en regel-

mæssig hjælp på et fastlagt tidspunkt, der støtter hende i at få tingene gjort, så de ikke hober sig op.

Mødrehjælp

Et særligt problem kan opstå for mødre med ADHD, som også har børn med lidelsen. Måske har moren kæmpet i månedsvis for at få hjælp til børnene i skolen, og får så at vide, at hun skal køre et helt system med skemaer og tjeklister.

– Men moren kan ligeså lidt gøre det, som barnet kan. Og hun bliver flov, for nu bliver hun så kaldt en dårlig forælder oveni. Her skal hendes hjælper kunne støtte hende i at melde ud, at hun også har de problemer, så måske er det nogen på skolen, som for eksempel skal tjekke lektier, siger Sari Solden.

Har man en mor til børn med ADHD er det faktisk meget vigtigt, at moren er i stand til at vise, at de sætter pris på sig selv, at de gør noget for at hjælpe sig selv, og at de værdsætter forskellighed. For børnene kigger på moren. Så mor og børn kan være partnere i bestræbelserne på at acceptere sig selv, i stedet for at lade som om man ikke har de problemer, understreger hun.

Og så er den mest terapeutiske ting at mødes i støttegrupper med andre kvinder – også online. Det betyder alverden for kvinder med ADHD at erfare, at andre kvinder med ADHD sagtens kan være søde, venlige og dygtige. Sådanne grupper har også en hukommelse: ‘Tænk, du gjorde det her. For tre måneder siden kunne du ikke have gjort det’, påpeger Sari Solden. ■

GUIDE Hjælperen skal være en guide, en værdsættende stemme. Du har det hele billede og kan se, hvad de er gode til, og hvad de har problemer med, siger Sari Solden om socialpædagogens arbejde med voksne kvinder med ADHD. Det handler om at adskille kvinden selv fra hendes ADHD

UDVIKLINGSHÆMMEDES HELBRED

Rutinemæssige lægetjek er en undtagelse

De fleste udviklingshæmmede beboere på botilbud kommer kun til lægen, hvis pædagoger eller andre fagfolk vurderer, at det er nødvendigt. Der er uenighed om, hvorvidt Danmark bør gøre som Norge og indføre rutinemæssige lægetjek for alle udviklingshæmmede

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Illustration: Rasmus Meisler / Spild af Tid

Læs mere om udviklingshæmmedes helbred i Socialpædagogen 01/2011

Det er lang tid siden, at Hanne har været til lægen. Vi må hellere bestille en tid, så vi er sikre på, at alt er som det skal være. Sådan kan ordene falde på botilbuddet Skelhøj i Veksø. Her kommer samtlige udviklingshæmmede beboere nemlig til læge med jævne mellemrum – også når der ikke er mistanke om helbredsproblemer.

– Rigtig mange af vores beboere siger jo først til, når det gør så ondt, at det faktisk er for sent, så vi er nødt til at gøre en ekstra indsats for at opdage det tidligere. Hvis de ikke har været til lægen af andre årsager, kommer de det cirka en gang om året, hvor de så blandt andet får taget blodtryk og diverse blodprøver, siger forstander Connie Hjelm.

Hun regner med, at praksis er den samme på de fleste andre botilbud i Danmark – men det er den tilsyneladende ikke. I hvert fald ikke på de elleve tilfældigt udvalgte botilbud af varierende størrelse og geografisk beliggenhed, som Socialpædagogen har kontaktet i en rundspørge.

Her er meldingen den samme på alle elleve botilbud: Der er ingen faste rutiner, som sikrer, at samtlige beboere bliver tilset af en læge med jævne mellemrum. Selvfølgelig er der nogle, der går til kontrol, fordi de har en særlig diagnose, og andre, der er inde i et forløb med regelmæssige

lægeundersøgelser, men der er ingen procedure for faste lægetjek af alle. Og det burde der måske være. Det mener sygeplejerske Stine Skorpen.

Hun står i spidsen for et norsk projekt, der skal sikre tilbud om årlige, rutinemæssige lægetjek til samtlige nordmænd med udviklingshæmning.

– Et generelt helbredstjek er absolut på plads over for denne gruppe. Udviklingshæmmede har svært ved selv at tage initiativ til at komme til lægen, og personalet på bostederne har også vanskeligt ved at vurdere, hvornår et lægebesøg er nødvendigt, siger hun (læs mere om det norske projekt i artiklen 'Nordmænd indfører sundheds-tjek til udviklingshæmmede' i Socialpædagogen nr. 01/2011).

Nødvendigt med særlig indsats

I Danmark er der dog langt fra enighed om, hvorvidt det vil være en god ide at følge i de norske fodspor. Ideen med årlige lægetjek bliver bedømt som alt fra en 'fremragende ide', til 'en sovepude' og en 'tilbagevendten til institutionstankegangen'.

Blandt de begejstrede er Dan Schimmel, der er konsulent i landsforeningen for udviklingshæmmede og pårørende, LEV.

– Det lyder som en fremragende ide med årlige helbredstjek. Vores søsterorganisation i Storbritannien gør også en stor indsats for at få det indført i England og Irland, og de har det allerede i Wales. Pointen er, at man er nødt til at gøre en særlig indsats for mennesker, der ikke selv kan reagere på symptomer – ellers bliver de ikke sidestillet med andre, siger han.

Andre er langt mere skeptiske over for ideen. En af de umiddelbart kritiske er Helle Thorsen, der er leder af Lyngtoften – et botilbud for 28 udviklingshæmmede beboere i Køge.

– I det øjeblik vi siger, at 'du er udviklingshæmmede, og derfor skal du igennem det og det', så er de udviklingshæmmede ikke længere sidestillet med resten af befolkningen. Og er vi så ikke

I det øjeblik vi siger, at du er udviklingshæmmet, og derfor skal du igennem det og det, så er de udviklingshæmmede ikke længere sidestillet med resten af befolkningen. Og er vi så ikke tilbage ved institutionstankegangen, som vi netop har prøvet at bekæmpe?

Helle Thorsen, leder af Lyngtoften

Det lyder som en fremragende ide med årlige helbredstjek. Pointen er, at man er nødt til at gøre en særlig indsats for mennesker, der ikke selv kan reagere på symptomer – ellers bliver de ikke sidestillet med andre

Dan Schimmel, konsulent i LEV

tilbage ved institutionstankegangen, som vi netop har prøvet at bekæmpe? Som udgangspunkt mener jeg, at det er godt at have et individuelt fokus, hvor vi går til lægen, når der er et behov. Og jeg mener også, at personalet hos os har super gode kompetencer til at se og fornemme, når der er noget, der skal reageres på, siger hun – og understreger samtidig, at hun godt kan rykkes den anden vej, hvis der kommer nogle virkelig gode argumenter:

– For det vigtigste er jo selvfølgelig, at vi skal tage os godt af beboernes helbred.

Sovepude

Umiddelbart bliver ideen om et årligt helbredstjek af udviklingshæmmede heller ikke modtaget positivt af Aase Møller. Hun er direktør i konsulentvirksomheden REVAS, der på vegne af kommuner årligt laver generelle tilsynsbesøg hos 650 danske institutioner for børn, unge og voksne – heriblandt en hel del botilbud for udviklingshæmmede.

– Det er vores generelle indtryk, at der er fokus på at sikre de udviklingshæmmedes helbred – og det skal der også være. Personalet på botilbudene er opmærksomme på, at de skal kontakte samarbejdspartnere som læger og tandlæger og rådføre sig med dem, og et årligt lægetjek kan bare give falsk tryghed. Det kan blive en sovepude, fordi personalet så tror, at ansvaret ligger et andet sted – men det er personalet, der løbende skal have ansvaret for at observere og reagere på signaler. Så når vi en gang imellem anbefaler et sundhedsmæssigt tiltag, vil det typisk dreje sig om efteruddannelse af personalet, så de får en større forståelse for eksempelvis almindelige symptomer på fysiske lidelser og demens, siger hun.

Kender patienterne

Læge Bendt Kristensen fra Silkeborg synes derimod, at et årligt lægetjek til mennesker med udviklingshæmning er en god ide. Han er selv praktiserende læge for flere beboere på botilbudet Solbakkevej, og en gang om året gæster han

Den største fordel ved det årlige besøg er, at jeg så kender beboerne bedre, hvis personalet i løbet af året henvender sig med spørgsmål om patienterne. Ellers kan det for eksempel være svært at vurdere, om patienten er sløv eller om almentilstanden er normal

Bendt Kristensen, læge

botilbuddet for at tilse de udviklingshæmmede og multihandicappede patienter én efter én. Her følger han systematisk op på medicinen og taler med pædagogerne om, hvorvidt der er sket adfærdsmæssige ændringer eller er tegn på noget, der bør undersøges nærmere.

– Den største fordel ved det årlige besøg er, at jeg så kender beboerne bedre, hvis personalet i løbet af året henvender sig med spørgsmål om patienterne. Ellers kan det for eksempel være svært at vurdere, om patienten er sløv, eller om almentilstanden er normal, siger han.

Bendt Kristensen er også læge for andre udviklingshæmmede patienter, der ikke får et årligt lægebesøg.

– Vi har givet tilbuddet til alle de botilbud, hvor vi har patienter – men det er ikke alle, der har gjort brug af det, siger han.

I Lægehuset i Stenløse, der blandt andet tager imod beboerne fra Skelhøj, er praktiserende læge Preben Holme hverken positiv eller negativ over for ideen om et årligt helbredstjek til alle udviklingshæmmede.

Han tager gerne imod, når Skelhøjs forstander Connie Hjelm ønsker et helbredstjek for en beboer, selv om der ikke er særlig mistanke – for

det gør han også, når alle andre patienter beder om en samtale. For eksempel fordi de er bange for at blive alvorligt syge, fordi de har oplevet mange i omgangskredsen blive det.

Hovedsagelig hjerte-kar sygdomme

Den måde Preben Holme tjekker beboerne på Skelhøj ligner også den måde, han tjekker alle andre patienter, der ønsker en samtale om livsstilssygdomme. Der er særligt fokus på hjerte-kar-sygdomme, og han måler blandt andet blodtryk og kolesteroltal.

– Og så taler jeg selvfølgelig også med pædagogerne om, hvorvidt der er adfærdsmæssige ændringer eller tegn på smerter, siger han.

Et helt generelt helbredstjek, hvor der for eksempel også er fokus på syn og hørelse, er der derimod ikke tale om. Preben Holme kan ikke umiddelbart vurdere om, det ville være en gevinst.

– Man bør først undersøge, hvad effekten vil være: Opsporer man rent faktisk nogle sygdomme og helbredsproblemer, som der skal følges op på? Eller gør man ikke? Når det gælder børn, er der jo rutinemæssige børneundersøgelser hos egen læge i de første fem år, og det er evident, at vi derved fanger nogle ting. Hvis der skal iværksættes tilbud om nogle tilsvarende generelle helbredsundersøgelser for alle mennesker med udviklingshæmning i alle aldre, skal der også være evidens for, at det nytter – for det vil jo koste nogle ressourcer.

Som også beskrevet i sidste nummer af Socialpædagogen afprøver Norge for øjeblikket en model med generelle helbredstjek til alle udviklingshæmmede i to kommuner. I den foreløbige vejledning til lægerne er der blandt andet fokus på syn, hørelse, lunger, hjerte, eventuelle smerter i bevægeapparatet og psykiske sygdomme. På baggrund af erfaringerne fra pilotprojektet skal modellen justeres og gøres landsdækkende. ■

Læs mere om projekt 'Helsesjekk ved utviklingshæmning' på www.kortlink.dk/898

Diskuter dilemmaet på facebook

Bør Danmark indføre tilbud om årlige helbredstjek for alle udviklingshæmmede?

De fleste udviklingshæmmede på botilbud kommer kun til lægen, hvis pædagoger eller andre fagfolk vurderer, at det er nødvendigt. Bør der i stedet indføres rutinemæssige lægetjek – eller er det en forkert forskelsbehandling af de udviklingshæmmede borgere?

Deltag i debatten på facebook / se hvordan på www.sl.dk/facebook

Mennesker med udviklingshæmning har ikke behov for frit lægevalg. De har behov for en læge, der interesserer sig særligt for dem, og bruger den nødvendige tid på dem

UDVIKLINGSHÆMMEDES HELBRED

Huslægen fra Sølund

De 220 beboere i Landsbyen Sølund har alle sammen den samme læge, der har praksis på stedet. Det er en stor fordel, vurderer den nyligt afdøde huslæge

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
Foto: Bjarne Hyldgaard

Jeg tror, jeg er bedre til at aflæse deres signaler. Og derfor kan jeg måske give dem en bedre behandling, men ellers er det jo ikke fordi, jeg er bedre end andre praktiserende læger'. Sådan siger den nu pensionerede læge Christian Gudbjerg.

Indtil for ganske nylig var han huslæge i Landsbyen Sølund, der i modsætning til andre botilbud

i Danmark har egen læge på selve botilbuddet – og egen sygepleje med døgnbemanding.

Huslægen har den samme uddannelse som andre praktiserende læger, og opgaven er i princippet den samme – men mulighederne bliver nogle lidt andre.

– Den store fordel er, at huslægen kender beboerne, og beboerne kender huslægen. Det gør det meget nemmere at skabe tillid, så man kan lave en undersøgelse. Jeg kunne for det meste tilse patienterne i deres eget hjem, og hvis de ikke ville undersøges den ene dag, kunne jeg nemt komme igen den næste, siger han.

Christian Gudbjerg har været på Sølund i 16 år, og de første seks år lavede han regelmæssige helbredsundersøgelser på alle beboere.

– Det holdt jeg op med i 2001, fordi jeg havde så travlt, at jeg prioriterede andre opgaver – og samtidig efterhånden kendte alle beboerne så godt, at jeg skønnede, at det ikke var nødvendigt

Det er selvfølgelig pædagogerne, der har den primære opgave med løbende at observere beboerne og søge lægehjælp, når det er nødvendigt, men jeg mener også, der systematisk bør komme nogle lægeøjne på

for eksempel begynder med en samtale med kontaktpædagogen om, hvad han eller hun har observeret.

Særlig fokus på udviklingshæmmede

Ordningen på Sølund betyder, at beboerne i praksis ikke har frit lægevalg. Hvis man bor på Sølund, skal man vælge huslægen.

– Og det synes jeg er en god ordning. Mennesker med udviklingshæmning har ikke behov for frit lægevalg. De har behov for en læge, der interesserer sig særligt for dem, og bruger den nødvendige tid på dem, siger Christian Gudbjerg.

De fleste andre botilbud har kontakt med mange forskellige praktiserende læger, fordi hver enkelt beboer har valgt sin egen læge. I Christian Gudbjergs øjne ville det være meget bedre, hvis beboerne i stedet fik den samme læge, som så fik mere erfaring i at kommunikere med udviklingshæmmede borgere og nemmere kunne komme på lægebesøg i beboerens hjem.

Han mener også, at der skal sættes mere tid af til en konsultation, når patienten er udviklingshæmmed.

– Det kan være problematisk, når en udviklingshæmmed patient lige skal klemmes ind mellem to andre patienter i en travl læges tidsplan, for det tager meget længere tid at kommunikere og skabe tillid. Jeg havde jo kun mine 220 patienter, og det er meget mindre end en almindelig praktiserende læge har – men jeg kunne sagtens bruge mine 37 timer om ugen på det, og de sidste år har jeg også haft meget overarbejde, siger han.

Uanset indsatsen vurderer Christian Gudbjerg, at mennesker med udviklingshæmning både fysisk og psykisk har sværere ved at opnå helt så godt et helbred som befolkningen som helhed.

– Det giver nogle helt særlige udfordringer, når patienten ikke selv kommunikerer, når der er noget galt – og en udviklingshæmmed mand for eksempel bliver blind på det ene øje uden at registrere det og fortælle, at der er noget galt. Som jeg plejer at sige: Mennesker med udviklingshæmning lever livet lidt mere farligt end os andre.

Den nye huslæge på Sølund bliver ansat til foråret. ■

mere. Men jeg deltog altid i den årlige tværfaglige konference, hvor vi systematisk gennemgik beboerne én efter én, og derfor fik jeg kigget alle journaler igennem og fulgt op på de sager, der havde været i løbet af året, fortæller han.

På andre botilbud, hvor lægen ikke har sin faste gang, mener Christian Gudbjerg, at et årligt helbredstjek vil være relevant.

– Det er selvfølgelig pædagogerne, der har den primære opgave med løbende at observere beboerne og søge lægehjælp, når det er nødvendigt, men jeg mener også, der systematisk bør komme nogle lægeøjne på. For det første fordi en læge jo har nogle helt andre redskaber, og for eksempel kan føle på maven, lytte på hjertet og kigge i ørerne. For det andet fordi lægen jo vurderer adfærdsendringer ud fra en anden faglighed end pædagogen gør, siger han.

Christian Gudbjerg understreger samtidig, at pædagogen stadig vil være en meget relevant samarbejdspartner for lægen, så et helbredstjek

MEDLEMSKAMPAGNE

Socialpædagogerne vil være endnu flere

I de kommende to uger **søsætter** forbundet en ny stor medlemskampagne med en lang række **besøg på socialpædagogiske arbejdspladser** – Det er helt afgørende, at vi som **fagfæller står sammen**, siger forbundsformand **Benny Andersen**

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Der er i hvert fald to måder at præsentere baggrunden for Socialpædagogerne netop søsatte medlemskampagne, der lanceres under overskriften 'Vi kan vores kram', og som skal skaffe endnu flere medlemmer til forbundet: Den kække og den alvorlige:

Den kække kunne præsenteres med overskriften: Hvorfor nøjes med at blive flere, når man kan bliver endnu flere? For Socialpædagogerne har som et få LO-forbund haft medlems-

fremgang de seneste år. Siden 2007, hvor kommunalreformen 'bortførte' 1.500 medlemmer til først og fremmest BUPL, er medlemstallet vokset, så det ved udgangen af 2010 ligger tættere på 36.000 end 35.000. Men da der er mulighed for at få endnu flere medlemmer, jamen, så skal det da prøves.

Men den alvorlige er faktisk ramme alvor. For nok er medlemstallet steget betragteligt siden 2007, men væksten har i år 2010 været under halvdelen af, hvad den var i 2009 – hvor den igen var mindre end halvdelen af, hvad den var i 2008. Og med det pres, der er på det socialpædagogiske område med besparelser på og nedlæggelser af tilbud, er der ikke udsigt til noget job- og dermed medlemsboom af den naturlige vej – det vil sige ved at faget vokser, og antallet af uddannede stiger.

Og tegnet helt skarpt op: Hvis medlemstallet begynder at vige, så svinder også forbundets økonomiske muligheder og i sidste ende politiske vægt og indflydelse. Og det er afgørende

at bevare den, understreger Socialpædagogerne formand, Benny Andersen:

– Socialpædagogikken er presset af de vanvittige økonomiske stramninger, velfærdsområdet er udsat for under den nuværende regering. Det er helt afgørende, at vi som fagfæller står sammen, og derfor søsætter vi nu denne kampagne for at blive endnu flere til at stå op mod udhulingen af kvaliteten på det socialpædagogiske område. Det skylder vi os selv, men så sandelig også de borgere, vi arbejder for og med i det daglige, siger han.

Stort medlemspotentiale

Men selvom udviklingen ser ganske alvorlig ud, så er der fra et forbundsperspektiv et lyspunkt: Der er rigtig mange, der arbejder inden for det socialpædagogiske område – både med og uden uddannelse – som kunne være, men som ikke er medlemmer af Socialpædagogerne. Samtidig er det også gået lidt tilbage med optaget af dimittender i forbundet. Så også

her er der mulighed for at vinde noget tabt land tilbage.

Det er det, der med sådan en lidt kold term hedder et medlemspotentiale.

Tallene for hvor mange mulige og oplagte medlemmer, der er, kom på bordet, da Socialpædagogerne ti dage ind i det nye år holdt en todages arbejdskonference i Vejle for de nøglepersoner fra kredse og forbundshus, der skal være drivkraften i kampagnen og de forestående ugers arbejdspladsbesøg.

Tallene kommer fra en analyse, som Arbejderbevægelsens Erhvervsråd har lavet, og den viser, at der er 5.000 med en pædagogisk uddannelse, der arbejder på socialpædagogiske område, men som ikke er medlemmer af forbundet.

Dertil kommer, at der på området er 3.500 uden en pædagogisk uddannelse, som heller ikke er medlemmer af forbundet.

En stor del af disse arbejder på det private område – altså på for eksempel bosteder – og det er da heller ikke tilfældigt, at Socialpædagogerne i det

HVEM KENDER DIG BEDST?

PÅ DIN VIDEN TIL TIDEN

SÅDAN NOGEN SOM DIG

DU ER IKKE ALENE

PENGENE... OG LIVET

kommende år satser stort på at få tegnet flere overenskomster og hvervet flere medlemmer på netop det private område.

I alt skønnes omkring 8.900 at være ansat inden for det private, socialpædagogiske arbejdsfelt, og kun godt 1.900 er i dag organiseret hos Socialpædagogerne. Der er med andre ord omkring 7.000 potentielle medlemmer.

TR'er i centrum

Men én ting er arbejdspladsbesøg og overenskomster – noget andet er hverdagen på de mange arbejdspladser. I den sammenhæng er tillidsrepræsentanterne helt uundværlige, slog Socialpædagogernes formand, Benny Andersen, fast, da han indledte arbejdskonferencen i Vejle:

– Vores tillidsrepræsentanter er omdrejningspunktet for forbundets indsats i det daglige. Og der er vi så heldige, at vores tillidsfolk siger: 'Yes, det er os – det er vores opgave'. De vil gerne være spydspidser, når

det handler om at få organiseret kollegerne, og det er vi rigtig glade for, siger Benny Andersen med henvisning til tal fra LO's store TR-undersøgelse fra efteråret.

Når man udskiller Socialpædagogernes tillidsfolk i LO-undersøgelsen, viser det sig nemlig, at de føler sig meget forpligtet på arbejdet for at hverve flere medlemmer. Hele 93 procent af de adspurgte TR'er peger på sig selv som den centrale aktør, når det handler om at få nuværende eller nye kolleger til at melde sig ind i forbundet. Og langt de fleste TR'er siger i undersøgelsen, at de får god opbakning fra kredsene, når det handler om hvervning af nye medlemmer.

Vis, hvad vi kan

Deltagerne på arbejdskonferencen skulle både debattere og erfaringsudveksle – og der var rigeligt af begge dele.

Især i forhold til arbejdspladsbesøgene var det tydeligt, at kredsene har grebet tidligere

års besøg an på meget forskellig vis – og at der derfor var en del meget konkrete ting, man kunne suge til sig fra de andre kredse. Og samtidig kom en lang række nye ideer på bordet – både til praktiske tiltag og til nye indsatsområder. Det handler, sagde flere deltagere, for eksempel om at komme i kontakt med de arbejdspladser, der ikke er i 'vennekredsen' – og som ikke selv søger kontakt med forbundet.

Og debatteret blev der også – blandt andet med LO's næstformand, Lizette Risgaard, der først analyserede den barske udvikling LO-forbundene har oplevet de senere år med drastisk medlemstilbagegang. Hun roste Socialpædagogerne for hurtigt og målrettet at have taget udfordringen op, og hun gav LO's bud på, hvad der skal til for at vende udviklingen, håndtere den stigende individualisering på arbejdsmarkedet generelt og dæmme op for dem, hun konsekvent omtalte som 'de gule forretninger'.

Fra salen blev hun opfordret til at LO går mere kontant til værks over for de gule, men også at det ikke skal ske gennem hundeslagsmål og mudderkastning, men ved at vise, hvad det er, der er den konkrete og kontante forskel på et faglige fællesskab og en forretning. LO-fagbevægelsen har med andre ord en oplysningsopgave over for de kolleger, der enten ikke er organiserede eller ikke står i en overenskomstbærende fagforening, lød det.

For Socialpædagogernes vedkommende genstartes arbejdet med den udfordring altså for alvor med medlemskampagnen og konkret med det kommende ugers arbejdspladsbesøg. Og det handler rent ud sagt om at bliver flere, siger forbundets formand:

– Det er altså logik for perlehøns. Den gamle talemåde om, at sammen er vi stærkest, gælder også her i januar 2011, konstaterer Benny Andersen. ■

Læs mere om medlemskampagnen på www.sl.dk

Landskonference og landsmøde for ledere og mellemledere 28. februar og 1. marts 2011 på Nyborg Strand

2010'ernes ledelsesudfordring: Socialpædagogisk faglighed i en krisetid

Under overskriften 2010'ernes ledelsesudfordring: Socialpædagogisk faglighed i en krisetid vil lederlandsmødet 2011 behandle lederens udfordringer og dilemmaer under de aktuelle økonomiske vilkår.

Hvilke handlemuligheder giver de nye rammer lederen for at skabe faglig udvikling? Hvordan kan lederne under de nye betingelser skabe rum for innovation og nytænkning? Hvordan udgår vi at 'nytænkning' bliver en genvej til forringende tilbud?

Konferencen starter mandag den 28. februar kl. 10:00 og slutter tirsdag den 1. marts kl. 13:00

Programmet er under udarbejdelse, men tilmelding kan allerede nu ske på: www.sl.dk/ledere

Landsmøde for Socialpædagogernes landsdækkende ledersektion for ledere og mellemledere, 1. marts kl. 10:00-13:00

Landsmøde ifølge vedtægterne, herunder beretning ved formand for lederlandsudvalget Allan Andersen og valg af nyt lederlandsudvalg.

Tilmeldingsfrist: 28. januar 2011

Tilmelding efter først til mølle-princippet. Deltagelse i Landskonferencen inkl. festmiddag og overnatning: Pris 2900 kr. Deltagelse i Landsmødet den 1. marts er gratis og kræver ikke tilmelding.

ADHD

Det hedder altså ikke DAMP

16-årige Olivia vil ikke være en DAMP-blondine. Og otte-årige Mathias bliver meget let sur. De fortæller begge om at have ADHD i ny film

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk

Da nogen i skolen kaldte lyshårede Olivia for en DAMP-blondine, svarede hun, at det hed det ikke. Hendes diagnose er ADHD. Men bagefter græd hun. Hun bryder sig ikke om ordet DAMP, fordi det bliver brugt som et skældsord. Sådan har Mathias det også. Begge deltager i filmen 'Det hedder altså ikke DAMP'. Og fortæller her om at have det handicap.

For dem begge er det kun et år siden, at de fik stillet diagnosen, og som Olivia siger, ville det have været rart at få den noget før. Det synes hendes far også, for så kunne mange af de konflikter, han havde med Olivia, være undgået.

Mathias var lidt forberedt på, at han havde ADHD. Det var der nogen, der havde sagt til ham. Hans storebror havde fortalt ham, at det var en slags handicap. Så inden han fik stillet diagnosen, spurgte hans storebror ham: 'Hvad vil du blive, hvis du har det?' Mathias svarede: 'Ked af det'. Han fik diagnosen, og 'så blev jeg ked af det'.

Mathias beskriver sit handicap som nogle problemer, han har oppe i hjernen, og som andre ikke har. Det betyder blandt andet, at han let bliver sur, og han ikke kan koncentrere sig ordentligt. Og hvis han ikke på forhånd ved, hvad der skal ske, så bliver han let rigtig, rigtig sur.

Jeg vil det her

Olivia er på Oure Efterskole, og hun fik stillet ADHD-diagnosen for godt et år siden. Det var efter en periode med spiseforstyrrelser. Hun vidste ikke, hvad ADHD var. 'Jeg tænkte, det er løgn. Bare jeg ikke skal igennem en hel masse for at blive rask'.

Olivia er med i dramaholdet på skolen og er i gang med at øve på et stykke. Det er anden

gang, hun er med. Første gang måtte hun kort før premieren melde fra, da hun ikke kunne klare presset og nervøsiteten. Men hun har mod på at prøve igen, og denne gang vil hun gennemføre.

Olivia beskriver sit handicap sådan, at hun nogle gange kan blive virkelig sur og aggressiv, og så skal alle bare flytte sig væk fra hende. Andre gange er hun det stik modsatte, er over-glad og hopper op ad dem.

– Jeg bliver let forvirret i pressede situationer og er dårlig til at planlægge. Og jeg glemmer rigtig meget, så jeg skriver gule sedler på mit værelse. For eksempel skriver jeg nogle gange, at jeg skal huske at gå i seng. De gule sedler hjælper mig.

Storebrors store ansvar

Filmens beskriver også, hvordan det er at være søskende til et barn med ADHD. Det er noget Mathias' bror, Christoffer på 12 år, ved alt om. Han fortæller, at det er et meget stort ansvar, og den måde, Mathias opfører sig på, betyder, at Christoffer hele tiden skal være parat til at gøre

tingene alene. For eksempel at rydde op.

'Mathias kan næsten aldrig klare det. Så nu er det bare mig, der skal klare det hele. Han skal aldrig gøre noget som helst.'

Forældrene er skilt, så hver uge tager de to brødre bussen hen til deres far, og under hele turen skal Christoffer være den 'voksne' og konstant holde øje med Mathias, så han ikke går ud foran en bil eller træder i hundelorte. Det er umuligt at forudse, hvad Mathias gør.

'Han kan lige pludselig være helt oppe, og så kan han køre helt ned og være mega sur. Det er umuligt at stoppe ham. Det er ligesom et tog, der løber løbsk, som man ikke kan stoppe. Som bare bliver ved og ved og ved.'

Filmens kan bruges over for børn og unge med ADHD, forældre, søskende, øvrige familie, professionelle, blandt andet socialpædagoger og lærere. ■

'Det hedder altså ikke DAMP', 41 minutter, 299 kr. Kan købes gennem ADHD-foreningens netbutik: www.adhd.dk

Landsmøde og konference i Socialpædagogernes faglige netværk for pædagoger i psykiatrien

24. – 25. marts 2011 på Severin i Middelfart

Børne- og ungdomspsykiater Søren Hertz, inviterer til et kritisk blik på vores bekymringskultur

Tilmeldingsfrist: 23. februar 2011

Tilmelding på www.sl.dk/kalender

fagbladet på facebook

FAGBLADET

SOCIAL
PÆDAGOGEN

Facebook-gruppen 'Fagbladet Socialpædagogen' er et rum til faglig refleksion og dialog. Der er mere end 2.700 deltagere. Vi har plukket i indlæggene – nogle er forkortet og redigeret.

Læs mere – og send selv bidrag – på Facebook-gruppen, som du finder via www.sl.dk/facebook

Redigeret af Maria Rørbæk,
mrk@sl.dk

Må Anna selv sige nej til operationen?

DEBATFORUM 6. JANUAR

Maria Rørbæk, Socialpædagogen Du er kontaktpædagog for den 55-årige udviklingshæmmede Anna, der har fået konstateret brystkræft. Lægen siger, at Anna formentlig vil dø, hvis hun ikke får fjernet brystet og kommer i kemoterapi – en behandling, der medfører hårtab. 'Jeg vil hellere dø, end jeg vil miste mit hår og mit bryst', siger Anna, men du er ikke sikker på, at hun til fulde forstår konsekvensen. Må Anna selv sige nej til operationen? Hvad bør du gøre som kontaktpædagog?

DEBATFORUM 6. JANUAR

Lene Mørk Blaabjerg Samfundet har valgt at give den enkelte ret til at bestemme over eget liv – det betyder den hele pakke. Man kan ikke sige ok med noget og ikke med andet, så er man ikke ærlige. Enten bestemmer man selv, eller også er man under formynderskab.

DEBATFORUM 6. JANUAR

Fie Anette Lemke Hansen Anna er ikke umyndiggjort, så jeg må respektere hendes valg. Men jeg ville fortsætte med at prøve at få Anna til at forstå omfanget af sin beslutning. Måske ville jeg via Kræftens Bekæmpelse se om det kunne lade sig gøre at få et møde med en kvinde, der er kommet igennem operationen og har fået sit hår igen.

DEBATFORUM 6. JANUAR

Mie Findsen Hansen Anna bestemmer selv over sin krop, og som kontaktperson bør man støtte op om hendes valg, selv om man måske ikke er enig med hende.

DEBATFORUM 6. JANUAR

Inge Scheel Leerbeck Hvis Anna holder fast i sit ønske, er det vigtigt at have dokumenteret hele forløbet. Husk at have kollega, leder og pårørende med hele vejen.

DEBATFORUM 6. JANUAR

Maria Boline Larsen Jeg har selv været hjemmevejleder hos en kvinde, der var døende af brystcancer. Hun havde i første omgang fået fjernet brystet og tabt håret. Derefter var hun 'rask' et par år, inden canceren kommer tilbage. Hun valgte ikke at få kemo, og fik i et par år en medicin, der holder canceren

tilbage. Hun var bevidst om, hvad der skulle ske til sidst, men vi talte aldrig om, hvor syg hun var. Heller ikke til sidst, hvor det havde bredt sig til ryggen og hjernen. Det var ikke nogle oplysninger, hun kunne bruge til noget. Der er mange dilemmaer i dette emne: Skal man udsætte en udviklingshæmmed for kemo og andet, der gør dem syge i en periode, når man nu ikke ved, om de bliver raske? Hvad er livskvalitet – skal vi være raske, mens vi er her? Eller skal vi fokusere på livskvalitet i nuet? Jeg oplevede, at det var den bedste beslutning, for den kvinde jeg kom hos. Hun havde ikke haft et godt liv med kemo. Og hun havde miste troen på, at det virker. Hun nød den sidste tid af sit liv.

DEBATFORUM 6. JANUAR

Sunniva Rishaug Min datter på 15 år blev forelagt problemstillingen. Hendes forslag lyder: 1) Informer om, at man kan få brystimplantat, hvis man fjerner et bryst. 2) Vis hende, at der findes mange flotte parykker. 3) sig eventuelt, at hvis hun mister håret, så vil du også fjerne dit, sådan at I er uden hår på samme tid.

DEBATFORUM 7. JANUAR

Solveig Stau Nielsen Udviklingshæmmede har tit svært ved at forstå konsekvensen af det, der sker forud. Her ville jeg som kontaktperson gøre alt for at vise billeder af folk, der er kræfttramte, som ikke er blevet behandlet, i håb om at det ville skræmme den udviklingshæmmede til at få taget operationen.

DEBATFORUM 8. JANUAR

Pia Duelund Gudskelov kan vi ikke tvangsbehandle i sådanne situationer. Tænk engang, hvor megen rædsel det kunne føre med sig, hvis patienten ikke forstod den voldsomme behandling, men alligevel skulle igennem et forløb, for at andre kunne få ro i sjælen.

Efterløn

VÆGGEN 7. JANUAR

John Rasmussen I stedet for at afskaffe efterlønnen eller arbejde længere, er der en tredje vej: At behandle udlændinge godt. I løbet af ti år skulle det ikke være svært at få 100.000 eller om nødvendigt 200.000 til at arbejde og bosætte sig her. Boligpriserne ville stige, friværdierne ville stige og forbruget ville stige. Skatteprovenuet ville også stige. Altså ville forretningen Danmark blive større, og der ville ikke være behov for at holde de udslidte på arbejdsmarkedet.

Succes-projekt spares væk

I Aarhus bløder det sociale område, og besparelser lukker flere institutioner. Projekt Iftiin overlever heller ikke – trods stor opmærksomhed, både nationalt og internationalt, om projektets arbejde med khat-misbrugere

Af Iben Baadsgaard Al-Khalil, redaktionen@sl.dk

For to år siden bankede man projektet op på meget kort tid, som følge af stor politisk bevågenhed på den åbenlyse khathandel udenfor Bazar Vest i Gellerup. Og Projekt Iftiin (der blev udførligt omtalt i Socialpædagogen nr 24/2009) blev en succes i og med, at man hurtigt fik etableret direkte kontakt til khatmisbrugerne.

Men nu er projektet et af de mange, der beskæres eller skæres helt væk som led i de drastiske besparelser, Aarhus Kommune gennemfører i 2011-budgettet. Projektet er lukket med årskiftet.

Projektet opstod, efter at socialpsykiatrien igennem nogle år havde bemærket, at de ikke nåede gruppen gennem de almindelige tilbud. Erfaringerne på området var få, og i København lukkede det hidtil eneste andet tilbud, der henvendte sig til borgere med somalisk baggrund, der både havde misbrugsproblemer og psykiske vanskeligheder.

I Aarhus blev Projekt Iftiin en del af socialpsykiatrien i samarbejdede med misbrugsafdelingen. Metoderne var primært opsøgende arbejde, bostøtte og etablering af et værested med motion og madordning. Konkret fik brugerne øget deres kendskab til offentlig hjælp via tilbud

om følgeordning til sagsbehandler, læge og hospital, samt hjælp til at søge kontanthjælp, aktivering, bolig og psykiatrisk behandling. En stor del af brugerne fik hjælp til at komme ud af hjemløshed og fik genoptaget deres sociale ydelser.

Det kan lykkes

Der, hvor brugerne blev motiveret for en reel behandling, indgik medarbejdere med somalisk baggrund som kulturformidlere og tolke i et særligt behandlingstilbud fra misbrugsafdelingen. 14 brugere startede misbrugsbehandling, og fire er indtil videre stoffrie. Men det er endnu for tidligt at sige noget om langtidseffekten.

– Vi gik til opgaven med ydmyghed og måtte ændre metoderne mange gange hen ad vejen. Vi opbyggede en meget stor kontaktflade, siger Lissi Jensen, som var daglig leder af Iftiin.

– Projektets vigtigste erfaring er, at det kan lykkes at skabe kontakt til nogle af de mest

udsatte borgere og få dem til at efterspørge hjælp til specifikke problemer. Her så vi, at med en særlig indsats, med et lokalt placeret og tilpasset tilbud, lykkedes det at få khatmisbrugere i behandling, siger Ingeborg Kragegaard, Center for Socialfaglig Udvikling i Aarhus Kommune, som evaluerede projektet og skrev en evalueringsrapport i juli 2010.

– Det helt afgørende for, at det lykkedes at skabe kontakten, var de tokulturelle medarbejdere, der både formidlede kultur, byggede bro og tolkede for brugerne, siger hun.

I løbet af projektet var der otte forskellige medarbejdere med somalisk baggrund ansat, der dagligt benyttede deres årelange kendskab til brugerne og hjalp dem til at forstå det samfund, de nu lever i. Hovedparten af medarbejderne havde i forvejen en uddannelse og modtog i løbet af projektet opkvalificering i forhold til arbejdet i psykiatrien. Der var hele tiden en coach på side-

linjen samt supervision, støtte og undervisning, ligesom de modtog ekstern supervision af en behandler med misbrugserfaring fra retspsykiatrien.

Hvad nu med børnene

– Der blev sat en proces i gang, som gav en erkendelse og viden om khat i det somaliske miljø i Aarhus. Det blev tydeligere for dem, at misbrugsproblemer kan behandles, og at det ikke bare er den enkeltes ansvar at holde op igen. På den måde fik gruppen tillid til systemet, og oplevede ikke bare sig selv som en udkældt gruppe, siger Ingeborg Kragegaard.

At sætte tal på projektets arbejde er vanskeligt, idet der var mulighed for at henvende sig i fuld anonymitet. Ifølge evalueringsrapporten var der i perioden kontakt til i alt omkring 150 mænd og 15 kvinder, og af dem modtog 102 en eller anden form for konkret ydelse i projektet. Ingeborg Kragegaard vurderer, at det svarer til omkring to tredjedele af den samlede målgruppe i Aarhus. De mænd og kvinder, der brugte Iftiin, havde tilsammen 125 børn. Af dem fik 11 et døgntilbud, 14 var i forskellige former for dagtilbud og 19 havde enten et døgn- eller dagtilbud.

– Det er børnene jeg er bekymret for. Det er børn, som har en mor eller far, der er misbruger, siger Zamzam Ali, der var medarbejder i projektet og som ønsker, at medarbejdere rundt om i børneinstitutioner og på kommunale kontorer begynder at ridse lidt i kulturen:

– De institutioner, der ser børn aflevere børn, må til at stille spørgsmål og ikke bare slå det hen med, at det handler om kultur. For sådan er vores kultur ikke. ■

Evalueringsrapporten fra juli 2010 kan downloades på www.aarhuskommune/csu.dk

Grænseløse piger

Synspunkter

Bringes efter en redaktionel vurdering. Synspunkter må højst fylde 8.000 anslag.

Læserbreve

Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 2.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises.

Læserbreve og synspunkter, der bringes i bladet, offentliggøres også på internettet.

Læserbreve og synspunkter sendes til redaktionen@sl.dk

Deadline for læserbreve til nr. 03/11 er mandag den 24. januar kl. 12.00.

Tiltrækkes kvinder med ADHD i højere grad end andre af sexindustrien? Skribenten underviser voksne med ADHD og efterspørger mere forskning i de problemstillinger, som særligt vedrører de unge kvinder

Af Pia Reistrup

Hun braser ind ad døren til klasselokalet. Trampende og med stift blik går hun hen til sin plads, hvor hun smider sig på stolen. Jakkens lynlås vil ikke makke ret, og hun raser højlydt og flår i jakken for at få den af. De syv andre kursister på ADHD-linjen arbejder uanfægtet videre med deres dansk-opgaver. Der er forståelse for, at man kan have en dårlig dag, og det har Anja tit. Nu kommer underviseren hen og begynder at forklare hende, hvad dagens opgave går ud på. Anja er imidlertid oprørt til at høre efter. Med en arm fejer hun papirerne på gulvet, rejser sig og erklærer at hun trænger til en pause.

Anja er 20 år. Når hun ikke deltager i daghøjskolens undervisningstilbud til unge voksne med ADHD, prostituerer hun sig for småpenge. Kunderne finder hun på internettets

sexdating-sider eller gennem venners venner.

Transaktionen foregår hjemme i hendes stueejlighed. Hun fortæller, at det banker på ruden om natten, og at hun ligger stiv i sin seng uden at turde tænde lyset. Nogle gange vågner hun op om morgenen og kan ikke huske, hvad der er sket.

Til andre tider husker hun med smerte alt for mange sexpartnere på en nat – mænd, som hun ikke kunne afvise, fordi de jo også var søde, og hun var smigret over opmærksomheden. Hun er nemlig også en festlig pige med gang i, og især i weekenderne bliver der drukket og røget igennem.

Selvmedicinering med hash og andre stoffer har, siden Anja var 12, været en del af hendes strategi til at dæmpe den stærke indre uro. Et mønster, som er svært at bryde, selvom det blev bedre da hun fik sin diagnose og dermed adgang til den adfærdsregulerende medicin, som i nogle tilfælde er vejen ud af et misbrug.

Risikoadfærd og adrenalin

Udover sin ADHD er misbrugerforældre, anbringelser udenfor hjemmet, vedholdende mobning og en voldtægt som 13-årig noget af det, som over tid har trykket Anjas selvværd i bund og medført, at hun i dag ikke mærker, hvor hendes grænse går, før det er for sent.

Men er det grunden til, at Anja vælger at prostituere sig?

Det er der nok ingen, der kan svare endegyldigt på. Som undervisere på en ADHD-linje må vi imidlertid spørge os selv, om der er en sammenhæng mellem ADHD og den ekstreme og risikobetonede seksuelle adfærd, som en del af vores kvindelige kursister udviser, og som for norges vedkommende har ført dem ind i prostitution og i pornofilmbranchen.

Tillader vi os at forudsætte, at sammenhængen eksisterer, åbner der sig en række af nye spørgsmål. Det er kendt, at mennesker med ADHD kan være tiltrukket af livet i overhalingsbanen. Tingene skal gå hurtigt, man kommer let til at kede sig, og adrenalinsuset stimulerer følelsen af velvære. Samtidig har mange svært ved at overskue konsekvenserne af deres handlinger. Man griber måske hurtigere til vold, og man bruger alle sine penge den dag, de går ind på kontoen.

Det er blandt andet også derfor, de unge mænd med ADHD fylder så meget i landets fængsler. Forbindelsen mellem kriminalitet og ADHD er veldokumenteret og har sit udspring i diagnosens tre kernesymptomer, som er *svækket impuls kontrol, hyperaktivitet og opmærksomhedsforstyrrelse*. Når man er meget impulsstyret, kommer man let i pengensod.

At begå indbrud eller røve en 7Eleven kan forekomme som en enkel her og nu-løsning på et uoverskueligt problem. Og ofte er der meget kort fra tanke til handling. Samme logik gør sig formentlig gældende, når en pige som Anja tager springet fra et liv med mange skiftende partnere og ind i prostitution.

Luderen som mediestjerne

Økonomi er altså en del af forklaringen. Dertil kommer, at Anja med sin meget konkrete forståelse af verden næppe formår at afkode de indviklede seksualmoraliske doktriner, som fylder i et mediebillede, hvor luderen på samme tid nedgøres og fremstilles som en superstjerne med magt over tingene.

I Danmark er prostitution lovligt, og de prostituerede går i pressen under den noble betegnelse sexarbejdere. Desuden har vi et udbud af serier, docusoaps og musikvideoer, hvor der mere eller mindre subtilt spilles på luderidentiteten (for eksempel i rapmusikken, i reality-serier af Paradise Hotel-typen, hvor piger, der går i seng med drengene for åben skærm, hånes, men alligevel efterfølgende gør karriere i tv-branchen og bordelejere, der medvirker i tv-shows).

I disse mediegenererede fortællinger, hvor ludere, strippere og pornoskuespillere løber med opmærksomheden, spejler Anja sig, når hun flirter med fremmede mænd over chatten i håb om at lokke en 'fætter' i fælden.

Det, hun ser i spejlet, er imidlertid ikke noget, der gør hende glad. I hvert fald udviser hun efter en seance med en kunde, tydelige tegn på sjælelig uro. Hendes ADHD-symptomer bliver mere udtalte, hendes frustration vækkes af den mindste modstand, og hun har ryggende travlt med at bruge de

Hvis det er en kendsgerning, at unge kvinder med ADHD er i risiko for at havne i sexindustrien, er det vigtigt, at vi kortlægger samspillet mellem de forskellige faktorer. Med andre ord, hvor sætter vi ind, hvis vi skal vende en dårlig udvikling?

penge, hun har tjent. Hun køber dyrt tøj uden at prøve om det passer, og hun deler generøst ud af cigaretter og shawarmaer til de andre kursister, når der er frokostpause.

Kroppens grænser

Endvidere kan Anjas adfærd ansues som en forlængelse af den optagethed af det kropslige, som er et udtalt træk ved næsten alle vores kursister. De interesserer sig levende for sex, og det er der jo ikke noget mærkeligt i. Men de er desuden opfyldt af en intens opmærksomhed på kroppen, dens fornemmelser og reaktioner, sygdomme, blod og så videre. Alt, der markerer vores kødelige eksistens, og dermed grænsen for, hvor vi selv ender og omverdenen begynder.

Som iagttager kan man netop få den tanke, at adfærden er grænsesøgende i en meget konkret, kropslig forstand: Du skal kunne mærke noget på din krop, ellers er det ikke virkeligt. Når du er i spil, er det således først og fremmest din krop, der er i spil.

Så selvom disse unge kvinder har et stort ønske om at komme ud på det traditionelle arbejdsmarked, kan tanken virke meget abstrakt i forhold til noget så konkret som at sælge sin krop: Du ved, hvordan du skal gøre, der er kontant afregning, og det, der foregår, ligner noget som i andre sammenhænge

er ønskeligt, nemlig at nogen finder dig attråværdig og opfører sig, som om de holder af dig. I bogstaveligste forstand bliver du sat pris på.

Drømmen om at klatre op ad den sociale rangstige ser ganske enkelt anderledes ud, når man ikke formår at gøre sig gældende på de vedtagne betingelser. For de unge mænd kan gangsterfiguren udgøre en alternativ rollemodel til den borgerlige familiefar med styr på økonomi og planlægning, og for kvindernes vedkommende er det graden af seksuel tiltrækningskraft, der er succeskriteriet.

Kønsbaseret forskning

Vi, der underviser unge med ADHD, ønsker os at få mere viden om sammenhængen mellem ADHD og prostitution. Hvis det er en kendsgerning, at unge kvinder med ADHD er i risiko for at havne i sexindustrien, er det vigtigt, at vi kortlægger samspillet mellem de forskellige faktorer. Med andre ord, hvor sætter vi ind, hvis vi skal vende en dårlig udvikling? Vi må have mere kønsspecifik forskning, hvor de unge kvinders måde at have ADHD på bliver undersøgt ud fra særlige parametre.

På ADHD-foreningens årlige konference i august blev der således fremlagt nye tal, der viser, at flere piger end hidtil antaget lider af ADHD – ja, at pigerne faktisk, stik imod den gængse

forestilling, er i overtal. De skjuler sig bare ofte blandt de 'normale', da deres symptomer ikke nødvendigvis er så iøjnefaldende som drengenes.

Til gengæld har pigerne et andet problem, nemlig at den adfærd, der hos drenge og unge mænd anses for naturlig (glemsom, ukoncentreret, gestikulerende, hidsig) netop ikke forbindes med traditionel kvindelighed. Derfor må pigen/kvinden, der har ADHD, bruge mange kræfter på at dæmpe eller helt skjule sine symptomer, og – i det omfang dette ikke lader sig gøre – leve med en oplevelse af at være forkert.

Unge med ADHD er sårbare og lette at udnytte. De tænker ikke nødvendigvis på konsekvensen af deres handlinger. Tværtimod er de optaget af, hvad der virker på deres problemer her og nu.

Som undervisere er det vores mål at hjælpe de unge til at finde andre og mere langsigtede mestringsstrategier, sådan at de bliver rustet til et voksenliv på så gunstige betingelser som muligt. Derfor hører det med til historien om Anja, at hun efter at have gået hos os i et år, nu er påbegyndt en ordinær uddannelse på særlige vilkår (STU), og at det efter omstændighederne går hende godt. Anja fandt i samarbejde med undervisere og medkursister andre veje til at føle sig set og værdsat. Blandt andet viste det sig, at hun var god til matematik – noget hendes livsbetingelser ikke havde levnet hende mulighed for at opdage. ■

Pia Reistrup er cand.mag. i litteraturvidenskab og kønsforskning, underviser i dansk, idræt og almen viden på Frederiksborg Daghøjskole og Kursuscenters ADHD-linje.

LÆSERBREVE

Skam dig Leif

Af Susanne Just-Olesen

Som ansat i socialpsykiatrien i Ry, kan jeg ikke sidde dine påstande overhørig – jeg bliver vred, når jeg i dit læserbrev kan udlede, at du anser mig for at være inhuman, usolidarisk og amoralsk.

Det er tre år siden, du var leder i Socialpsykiatrien i Ry. Hvordan kan du udtale dig om en ledelsesform i en kommune, du ikke har været en del af så længe. Den management-ideologi, du omtaler, kan jeg på ingen måde genkende. Jo, hvis det, du mener er, at jeg har en kalender, hvori jeg noterer mine aftaler med kommunens borgere og de møder, jeg skal til, så kald det management. Om det er en ideologi, det ved jeg ikke hvad jeg skal sige til! De 'tåbelige møder', giver mig faktisk et rigtig godt indblik i den organisation, jeg er en del af. De 'tåbelige' møder giver mig ligeledes et indblik i den faglighed, der kommer til udtryk i de

forskellige enheder. Jeg bliver inspireret – langt mere end det var tilfældet under dine såkaldte 'legestuer' (P-møder!) i din tid som leder. De var spild af tid.

Når jeg går på arbejde, er jeg stolt af min faglighed. Faglighed er ikke, at jeg ikke har hjertet på rette sted og at jeg ikke bliver følelsesmæssigt involveret – jeg tror ikke, at nogen af dem, jeg tilbringer min hverdag sammen med, vil kalde mig distanceret og følelseskold. Faglighed er, at jeg hele tiden kan stå ved mine handlinger, at jeg bevarer min integritet, samtidig med at jeg involverer mig, at jeg er ansvarlig i forhold til de syge mennesker, jeg møder i min hverdag. Jeg oplever mig selv som et givende menneske, og det får mig til at tænke på noget som præsten Flemming Pless udtalte for nylig:

'Det er vigtigt at indse, at man ikke kan være et nærværende og givende menneske hele tiden. Der er kun en vis mængde nærvær på den indre konto, og vi stiller altså store

krav til det der mentale duracell-batteri.'

Den kontrol og de skemaer, du omtaler, er en sikkerhed for både mig selv og borgeren. De syge mennesker, vi er i blandt, har dårlige tider og bedre tider. I de dårlige tider lindrer og trøster jeg, og jeg er der når det gælder. Når jeg udfylder mit arbejdstidsskema og kan se, at jeg har lovpligtige afspadseringstimer til gode, kan jeg i de bedre tider – og med god samvittighed – tage en fridag så de 'mentale duracell-batterier' kan blive ladet op. Og jeg er i øvrigt aldrig blevet dikteret, hvordan jeg skal tilrettelægge min tid, bare jeg holder mig indenfor normtallet.

At lave handleplaner er et arbejdsredskab, der sikrer et ligeværdigt samarbejde, hvor begge parter i fællesskab bliver enige om, hvad de fremtidige mål skal være. Moralsk og etisk er det en sikkerhed for borgeren og bestemt ikke hverken overflødig, distanceret eller følelseskoldt.

Afslutningsvis vil jeg lige sige, at jeg i de otte år, jeg har været

ansat i Socialpsykiatrien i Ry, aldrig tidligere har oplevet en så sammentømret og samarbejdsvillig personalegruppe som vi er nu. Vi vil hinanden. ■

DELTA I SOCIALPÆDAGOGENS
FACEBOOK-GRUPPE

ET RUM FOR FAGLIG REFLEKTION
OG ERFARINGSUDVEKSLING

SL.DK/FACEBOOK

Temadag i Socialpædagogernes netværk for socialpædagoger, der arbejder med domfældte udviklingshæmmede

15. marts 2011 i HK's lokaler, Lumbyvej 11, 5100 Odense, indgang A

Udviklingshæmmede og misbrug

Misbrug forstået ud fra hjernens funktion omkring meningen med livet – hjælp til at blive høj af livet frem for af misbrug. Livets mening for udviklingshæmmede?

- Forståelse af forskellige stoffers (inkl. alkohols) virkning
- Psykisk sygdom, specielt ADHD, og misbrug
- Trangdæpende medicin – skadesreducerende behandling

Oplægsholdere: Cand.psych. Jørgen Pallesen
Speciallæge i psykiatri Henning Laugesen.

Prisen for medlemmer af netværket er 200 kr. pr. person inkl. mad og forplejning. For ikke-medlemmer er prisen 500 kr.

Tilmeldingen er bindende. Oplys navn samt fulde cpr.nr. Oplys eget arbejdssted og EAN-nr., hvis vi skal sende regningen til arbejdsstedet, ellers sender vi den til dig privat.

Tilmeldingsfrist: 31. januar 2011

Tilmelding på www.sl.dk/kalender

HJEMTAGELSER

Barnets tarv – eller kommunens

Det er kommunernes økonomi, der dikterer, om et barn skal hjem, mener LOS, der har kortlagt området. Socialministeren vil have Ankestyrelsen på banen

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk

Socialpædagoger, sagsbehandlere og opholdssteder har længe kritiseret kommunerne for at trække anbragte børn hjem for at spare penge. Nu har LOS (Landsforeningen af opholdssteder, botilbud og skolebehandlingstilbud) fremlagt et katalog med konkrete og meget detaljerede eksempler på, at det ofte er kommunens økonomi og ikke barnets tarv, der bestemmer, om udsatte børn og unge skal hjemtages eller flyttes til en anden anbringelse.

LOS har gennemført en lang række interviews med opholdssteder, og det er resultaterne herfra, der får LOS til i en pressemeddelelse at konkludere, at kommunerne alene for at spare penge hjemtager eller flytter udsatte børn og unge. Det samme gælder efterværnet, der indskrænkes af økonomiske grunde, og det er ikke lovligt i forhold til Serviceloven, hvis bestemmelser alle landets kommuner har pligt til at overholde.

LOS fremlægger et katalog over sagsforløb, hvor unge er blevet fjernet fra det sted, hvor de var anbragt, og enten er hjemtaget eller flyttet til et andet og billigere tilbud, eller hvor kassen er blevet smækket i for et helt nødvendigt efterværnsarbejde. Kataloget beskriver i alt 68 anonymiserede sager, indsamlet blandt medlemmerne af LOS i november og december 2010.

Kataloget indeholder konkrete og aktuelle sager, som bedst kan beskrives som offentligt omsorgssvigt eller direkte overgreb over for nogle af de mest udsatte og sårbare i vort samfund, siger Geert Jørgensen, direktør i LOS.

Geert Jørgensen har stor forståelse for, at kommunerne er pressede på økonomien.

– Men det er ikke lovligt at lade økonomien være afgørende, når det handler om, hvad kommunerne kan og skal gøre for udsatte børn og unge. Og det, vi nu kan registrere, er slet ikke i overensstemmelse med alle de pæne ord i anbringelsesreformen og senest i barnets reform, som trådte i kraft her til nytår, hvor der tales om kontinuitet i anbringelsen og en styrkelse af efterværnet. Begge reformer er blevet til for de udsatte børns skyld, men vi er nu nødt til at stille spørgsmålet: Er det her noget, der sker for barnets bedste, eller er det for kommunekassernes bedste?

Socialministeren i aktion

Socialminister Benedikte Kiær (K) har bedt Ankestyrelsen om at foretage en undersøgelse af kommunernes hjemtagelser af anbragte børn og unge.

– Jeg kan ikke acceptere, hvis kommuner hjemtager børn og unge udelukkende for at spare penge og dermed ikke giver den støtte, som de har behov for. Derfor har jeg bedt Ankestyrelsen om at foretage en undersøgelse af kommunernes hjemtagelsessager, så vi kan få klarhed på området. Det er helt centralt, at børn og unge får den støtte, de har behov for, siger socialministeren. ■

Download 'Hjemtagelse og flytning af udsatte unge – et parts-indlæg' på www.los.dk

NOTER

Domfældte under kommunalt tilsyn

NDU (Netværket vedrørende Domfældte Udviklingshæmmede) har udgivet to publikationer. Den ene publikation 'Sigtede og domfældte udviklingshæmmede under kommunalt tilsyn' er en håndbog om lovgiver og pædagogiske udfordringer. Publikationen er både et arbejdsredskab og et opslagsværk for personer, der arbejder med voksne kriminelle udviklingshæmmede. Den samler det juridiske regelsæt inden for serviceloven og straffeloven og gennemgår de nye regler i forhold til de enkelte domstyper.

Den anden publikation hedder 'Kvalitet og retssikkerhed i det tværsektorielle arbejde med sigtede og domfældte udviklingshæmmede.' Heri er der syv vejledende standarder, der er tænkt som et bidrag til at skabe et fælles sprog og forståelse af rammerne for indsatsen, som de forskellige myndigheder yder. Publikationen er en vejledning for medarbejdere, der arbejder med domfældte udviklingshæmmede, og den oplister de gældende regler og nævner de parter, der kan være involveret i arbejdet. Begge publikationer er gratis og kan rekvireres på tlf. 8728 8100 eller på ndu@arm.dk

lmp

Mange unge ledige har selvmordstanker

Ung, arbejdsløs og ingen mening med livet. Det er den hårde virkelighed for hver tredje af de stadig flere unge arbejdsløse, og så mange som en tredjedel af de ledige unge har overvejet at tage deres eget liv. Det viser en ny undersøgelse fra Center for Ungdomsforskning, DPU. Det er især er unge uden job eller som ikke er i gang med en uddannelse, der mistrives. Undersøgelsen viser, at 33 % af de ledige har overvejet selvmord, mens det kun er tilfældet for 17 procent af andre unge mellem 15-24 år. 4 procent af alle unge mellem 15 og 24 ender med at gøre alvor af tankerne og prøver at tage deres eget liv. Se hele undersøgelsen www.cefu.dk

jni

Mange indvandrere på førtidspension

Rigtig mange indvandrere mellem 50-59 år er på førtidspension. Hos bosniere og palæstinensere er det hver anden. Til sammenligning er det godt hver 10. dansker i aldersgruppen, skriver Jyllands-Posten. I Dansk Arbejdsgiverforening siger chefkonsulent Erik Simonsen, at 'brugen af førtidspension for visse grupper er ekstremt omfattende. Mette Blauenfeldt, formand for socialrådgivernes faggruppe for integration og daglig leder af Center for Udsatte Flygtninge under Dansk Flygtningehjælp, peger på, at størstedelen af såvel bosniere, statsløse palæstinensere og irakere er kommet til Danmark med store traumer fra oplevelserne i hjemlandet, og hun henviser desuden til de stramme danske udlændingeregler, som betyder, at mange i den omtalte gruppe igennem årevis har en dårlig økonomi og lever med en usikkerhed, som gør det svært at bearbejde traumerne.

jni

KREDSNYT

LILLEBÆLT

Cafearrangement Seniorer

1. februar kl. 10.00

Vi besøger Tidens samling, som viser det 20. århundredes dagligdag. Skiftende tider, klædedragter, interiører og brugsgenstande fra vore forældre og bedsteforældres tid. Et sted, hvor alle generationer kan mødes og fordøje den nære fortid. Månedens tema er: Tørklæder. Der er mulighed for kaffe og kage, kr. 25. Entre kr. 30. Vi mødes ved indgangen på adressen Tidens Samling, Farvergården 7, Odense. Tilmelding senest 28. januar til Diddelyneborg tlf 6091 3490 eller diddelyneborg@live.dk. Se yderligere på www.lillebaeltseniorer.dk

MIDT- OG VESTJYLLAND

Årsmøde i Ledersektionen

25. februar kl. 9.00 – 13.30

Hotel Medi. Rådhusstræde 8. 7430 Ikast. Oplev Tage Søndergaard Kristensen tale om Social Kapital på kredsens årsmøde. Få medindflydelse på Ledersektionens aktiviteter de næste to år. Er du leder eller mellemlider, så kom til Årsmødet i kredsens Ledersektion. Se dagorden for selve årsmødet på hjemmesiden. Tilmelding til foredrag og frokost senest 21. februar på sl.dk/midtogvestjylland

Generalforsamling i Pensionistsektionen

2. marts kl. 9.30

Via University College, Gl. Struervej 1, 7500 Hølstebro. Forud for generalforsamlingen vil der være et musikalsk foredrag ved Lisa Kock Nielsen, hvor emnet er 'En tur i biffen'. Indkomne forslag skal være Socialpædagerne Midt- og Vestjylland i hænde senest den 17. februar. Tilmelding senest den 18. februar på 7248 6200 eller www.sl.dk/midtogvestjylland

NORDJYLLAND

Cafemøde for familieplejere

9. februar kl. 9.00 – 12.00

Skansevej 90B, 9400 Nørresundby, mødelokalet 2. sal. Ud over tid til at udveksle løst og fast, vil der være mulighed for at stille spørgsmål til faglige konsulenter og politikere. Der er ikke tilmelding, så bare mød op!

Generalforsamling for seniorer

3. marts kl. 17.00 – 21.00

Skansevej 90B, 9400 Nørresundby, mødelokalet 2. sal. 18.00 er der spisning. 19.00 Foredrag ved Pastor Mølgaard. Forslag til Generalforsamlingen sendes til Birthe Kjeldberg senest 10 dage før generalforsamlingen. For yderligere informationer tjek www.sl.dk/nordjylland. Tilmelding senest 25. februar til Socialpædagerne Nordjylland, Skansevej 90B, 9400 Nørresundby, tlf. 7248 6100 eller e-mail: nordjylland@sl.dk med oplysning af navn og cpr.nr.

STORKØBENHAVN

Fyraftensmøde om etik

25. januar kl. 15.00/16.00 – 18.00

Hejrevej 43, 4 sal, 2400 København NV. Mød forbunds næstformand Marie Sonne i dialog om etik, og prøv IN-KLUSIA-spillet. Etisk værdigrundlag for socialpædager: Med det etiske værdigrundlag bekender vi os til en række etiske værdier, som vi vil værne om og søge at føre ud i livet gennem vores arbejde som socialpædager. Fra kl. 15.00 kan du møde op med spørgsmål til kreskontorets medarbejdere og kredspolitikere. Se program og tilmeld dig på www.sl.dk/storkobenhavn – eller bare mød op.

Fyraftensmøde om projekt arbejdsglæde, indflydelse og synlighed

3. februar kl. 15.00/16.00 – 17.30

Hejrevej 43, 4 sal, 2400 København NV. Hvad skaber arbejdsglæde, indflydelse og synlighed? Støttecentret Klemmen gennemførte et projekt med støtte fra Socialpædagerne i 2010. Projektdeltagerne Margherita Blicher Beknes og Mette Turms vil præsentere deres projekt, så arbejdspladser i Kreds Storkøben-

havn kan få inspiration til at skabe en arbejdsplads, hvor arbejdsglæden blandt andet bevirker, at fagligheden er i fokus. Fra kl. 15.00 kan du møde op med spørgsmål til kreskontorets medarbejdere og kredspolitikere. Se program og tilmeld dig på www.sl.dk/storkobenhavn – eller bare mød op.

Guidet rundvisning på Medicinsk Museum

15. februar kl. 10.15

For seniorerne. Foran Bredgade 62. Efterfølgende stegt flæsk og persillesovs på café Petersborg. Pris: 100 kr. (medlemmer), 160 kr. (ikke-medlemmer). Tilmeldings- og betalingsfrist 1. februar (først til mølle). Betaling: reg.nr. 2191 kontonr. 0567405745.

Generalforsamling for seniorerne

3. marts kl. 16.00

Socialpædagogernes lokaler på Hejrevej 43. Dagsorden: 1. Formalia. 2. Beretning herunder regnskab. 3. Indkomne forslag. 4. Fastlæggelse af bestyrelsens størrelse. 5. Sektionens fremtidige arbejde. 6. Valg af a. formand, b. to Bestyrelsesmedlemmer, c. Suppleanter og d. Eventuelt. Indkomne forslag skal være bestyrelsen i hænde senest 2. februar. Efter generalforsamlingen vil der blive serveret en lille anretning (gratis). Tilmelding senest den 11. februar på mail seniorerne@yahoo.dk eller tlf. 2489 1061.

Rejse til Budapest for seniorerne

28. august – 4. september

Fællesrejse for seniorer fra BUPL og Socialpædagerne til Budapest. Pris pr. person i delt dobbeltværelse 4.775 kr. Tillæg for eneværelse 850 kr. Pladserne fordeles efter først til mølle-princippet. Henvendelse til: Klingenberg, Priorgade 3, 4200 Slagelse, mail: info@klingenberg-rejser.dk.

STORSTRØM

Cafémøder for familieplejere i Lolland

Familieplejenetværket afholder café-møder for familieplejere i Lolland Kommune første tirsdag i hver måned (undtagen juni-august) i 3F's lokaler, Havnegade 19, 4900 Nakskov. Se

hjemmesiden for tidspunkt. Kom og mød andre familieplejere, vær med til at debattere spændende emner og få faglige input. Tilmelding ikke nødvendig. Medbring selv kaffe/te og eventuelt brød. Spørgsmål til Helle Utermöhl på tlf. 2336 3499 eller mail leif.utermaehl@adslhome.dk

Første halvår 2011

Kæpgårdsvej 2C, 4840 Nr. Alslev. Der afholdes møder i familieplejenetværket den første tirsdag i hver måned. Møderne afholdes på kreskontoret og der er ingen tilmelding, medmindre andet er oplyst – se kredsens hjemmeside www.sl.dk/storstrom under fanebladet familieplejere.

ØSTJYLLAND

Generalforsamling og foredrag i Seniorlauget

23. februar kl. 17.00

Søren Frichs Vej 42 C, 8230 Åbyhøj. Generalforsamlingen indledes med et foredrag om Nationalpark Mols Bjerge af tidligere borgmester i Rønde og Syddjurs Kommune cand. mag i historie Vilfred Friberg Hansen. Derefter er Seniorlauget vært ved en bid brød, en øl/vand og en kop kaffe/the. Generalforsamlingen begynder kl. 19. To bestyrelsesmedlemmer er på valg og er indstillet på at modtage genvalg. Bestyrelsen består af fem medlemmer. Bestyrelsen vil gerne suppleres med en person, der har interesse for IT, og som kan oprette og vedligeholde Seniorlaugets hjemmeside. Tilmelding senest den 18. februar til Steen H. Eriksen, she@vestdjursnet.dk / 8649 5389, eller Flemming Simonsen, flemming-ogbirgit@hotmail.com / 8657 2454

Medlemsmøde om efterløn

23. marts kl. 17.00

Søren Frichs Vej 42 C, 8230 Åbyhøj. Hvor meget får jeg i efterløn? Hvilken indflydelse har pensionsopsparinger på efterlønnen? Hvilken indflydelse har det, hvis jeg arbejder på deltid i efterlønsperioden? Hvilken betydning har efterlønsbeviset? Det er nogle af de spørgsmål, du kan få svar på ved mødet med efterlønsgruppen. Tilmelding senest 19. marts til Formand Steen H. Eriksen, tlf. 8649 5389, she@vestdjursnet.dk eller Flemming Simonsen, tlf. 8657 2454, flemmingogbirgit@hotmail.com

DELTA I SOCIALPÆDAGOGENS
FACEBOOK-GRUPPE

ET RUM FOR FAGLIG REFLEKTION
OG ERFARINGSUDVEKSLING

SL.DK/FACEBOOK

KALENDER

Omtale i vores aktivitetskalender må højst fylde 50 ord, dvs. arrangementets titel, tid og sted, deltagerbetaling, optagelseskræfter og frister.

24. januar kl. 18.30 – 21.30

Tag Danmark alvorligt

Offentligt debatmøde med temaerne: Hvad med ungdoms- og voksenuddannelser på Djursland? Hvad med den stigende fattigdom? Hvad med udkantsdanmark? Korte oplæg ved Leif Lahn (A), Anne Mette Winther Christiansen (V), Carsten Bech (R), Thea Hansen (F), Per Bøje (C) og Kim Christiansen (O). Arrangør: LO Djursland. Sted: Den Gamle Kro i Hornslet. Alle er velkomne, og der er gratis adgang.

9. februar kl. 10.00 – 16.00

Socialt arbejde med kant

Konference om socialt arbejde med udsatte borgere i udkantsområder. Inspiration, videndeling og erfaringsudveksling er i højsædet, når projekt UDENFOR og Servicestyrelsen slår dørene op for denne konference. Arbejdet på området undergår i disse år store forandringer: Stadig flere problemstillinger kræver en specialiseret indsats, de økonomiske ressourcer bliver færre, og viften af generelle tilbud til svage borgere bliver mindre.

Samtidig er der tegn på, at særligt tunge problemstillinger hober sig op i udkantsområder. Pris: 600 kr. Sted: Mødecenter Odense, Buchwaldsgade 48, 5000 Odense C. Kontaktperson: Birthe Povlsen. tlf. 4193 2472.

9. februar kl. 9.00 – 16.00

Ekstra konference om kontaktpersonarbejdet

På grund af stor tilslutning til konferencen den 24. januar, inviterer Socialt og Pædagogisk Udviklings- og Kursuscenter (SPUK) til ekstra konference om kontaktpersoners arbejde med udsatte børn og unge. Gå ind på www.spuk.dk for flere detaljer og oplysning om tilmelding.

28. april kl. 19.00

Mænd og kvinder i medspil, modspil og samspil

Foredrag af John Engelbrecht om mænd og kvinders kommunikation. Hvad skal der til for at mænd og kvinder bliver hinandens bedste udfordring i stedet for hinandens største begrænsning? Foredraget handler om at lære mænd og kvinder at se hinanden og forstå, at vi er hinandens gensidigt overlegne. Arrangør: LO Sydlyn. Sted: Faaborg bibliotek, Herregårdscntret, 5600 Faaborg. Gratis adgang for LO-medlemmer. Tilmelding på post@lo-sydfyn.dk

TEMADAG

Familier, misbrug – mentalisering

Kan mentaliseringsevnen hos misbrugende forældre genetableres?

Kan den 'sociale arv' vendes?

Skal vi bruge tvang i behandlingen?

Disse spørgsmål og flere vil blive diskuteret med udgangspunkt i et nyt dansk forskningsprojekt og med inddragelse af nyere viden indenfor neuro- og udviklingspsykologi. Implikationer for praksis vil blive præsenteret ligesom et nyere familie-systemisk redskab (FAST) til brug i arbejdet med familier introduceres.

Temadagen henvender sig til behandlere, sagsbehandlere og andre med interesse for familier med misbrug.

Oplægsholdere: Privat praktiserende psykolog Lise Wiemann, cand.pæd. psych., aut., og forsker Helle Lindgaard, cand.psych., ph.d. Begge med mange års erfaring indenfor misbrugs- og familiebehandlingsområdet

**Temadagen afholdes torsdag den 24. februar 2011,
på First Hotel Kolding, Banegårdspladsen 7, 6000 Kolding
Fra kl. 10.00 til kl. 15.00**

Tilmelding på dyreby@adr.dk senest den 14. februar 2011
Se program på www.dyreby.dk

**Familiecenter
Dyreby**

grundlagt 1/4 1997

Familiecenter Dyreby, Vesterbyvej 5, 6854 Henne
☎ 75 25 50 85, dyreby@adr.dk, www.dyreby.dk

SOCIALPÆDAGOGERNES KLAGENÆVN

Hvis du vil klage...

Hvis du mener, at der er begået fejl eller forsømmelser ved behandling af din sag – enten i kredsen eller i forbundet – kan du få din klage behandlet af Socialpædagogernes Klagenævn.

For at Socialpædagogernes klagenævn kan behandle en sag, skal du først have udnyttet det interne klagesystem i Socialpædagogerne. Sagen må endvidere ikke være rejst ved domstolene.

Klagenævnet består af en dommer samt to medlemmer af Socialpædagogerne. Nævnet er uafhængigt af Socialpædagogerne og nævnets udtalelser er vejledende.

Hvad kan du klage over:

Du kan klage over sagsbehandlingen i Socialpædagogerne i individuelle medlemssager, hvor du som medlem har en væsentlig, individuel interesse. En individuel medlemssag er eksempelvis en afskedigelsessag, en arbejdsskadesag, en social sag eller en lønsag, hvor Socialpædagogerne har bistået dig.

Du kan ikke klage over forbundets kollektive interessevaretagelse, eksempelvis overenskomstresultat, eller generelle fagpolitiske beslutninger truffet af forbundet.

Klagevejledning:

Ved sagens afslutning vil du modtage en klagevejledning fra Socialpædagogerne.

I forbindelse med indgåelse af individuelle lønftaler vil du ikke modtage en klagevejledning. Du har dog fortsat mulighed for at klage over Socialpædagogernes bistand i forbindelse med indgåelse af lønftaler.

Klagefrist:

Din klage skal være Socialpædagogerne/Klagenævnet i hænde senest fire uger efter at du har modtaget afgørelsen. I forbindelse med individuelle lønftaler er der ingen klagefrist.

Kreds niveau:

Hvis du vil klage over fejl og forsømmelser i forbindelse med en sag, der er behandlet i kredsen, skal du først klage til kredsbestyrelsen.

Forbunds niveau:

Hvis du er utilfreds med kredsbestyrelsens afgørelse, kan du herefter klage til Socialpædagogernes Forretningsudvalg.

Klagenævn:

Hvis du er utilfreds med Forretningsudvalgets afgørelse, kan du klage til Socialpædagogernes Klagenævn.

Klagenævnet har adresse udenfor Socialpædagogerne og din skriftlige klage skal derfor sendes til:

**Socialpædagogernes
Klagenævn
c/o landsdommer Tine Vuust
Østre Landsret
Bredgade 59
1260 København K**

FAGLIGE NETVÆRK

WWW.SL.DK/NETVÆRK

For medlemmer, der arbejder inden for følgende områder:

Socialpædagoger ansat ved somatiske og psykiatriske afd.
www.sl.dk/hospsyk

Netværksansvarlig:
Jesper Leschly Pedersen
Marslev Byvej 19, 5290 Marslev
Tlf. 6541 1593 / 2423 1877
jesperped@dbmail.dk

Økonomiansvarlig:
Peter Beck Epstein
Tlf. arb. 7789 2106
peter-epstein@hotmail.com

Sikrede døgninstitutioner for unge under 18 år
www.sl.dk/sikrede

Netværksansvarlig:
Kurt Rasmussen
Munkebjergvej 50,
5000 Odense C
Tlf. 6614 2129
munkebjergvej50@privat.dk

Økonomiansvarlig:
Mette K. Andersen
Tlf. 4752 8467

Domfældte
www.sl.dk/domfældte
udviklingshæmmede

Netværksansvarlig:
Jens Jørgen Carstensen
Boinstitutionen
Grønnebæk
Afdeling Kompasrosen
Mosevej 1A
6630 Rødding
Tlf. 7355 2004
jensjc@stofanet.dk

Fagligt Ældre netværk
www.sl.dk/ældre

Netværksansvarlig:
Hanna Hansen
Bøgegården 40
4300 Holbæk
hannh@holbkom.dk

Økonomiansvarlig:
Else Marie Sørensen
Tlf. 7544 5588

Senhjerneskadede og bevægelseshandicappede
www.sl.dk/s&b

Netværksansvarlig:
Vanda Thorup
Neurohuset
Graham Bellsvej 1, 8200 Aarhus N
thorupthomsen@gmail.com

Økonomiansvarlig:
Jytte Jelstrup
Mobil: 2879 2089
jytte.jelstrup@koege.com

Hjemmesideansvarlig:
Niels Schmidt
7445 0976

Stofmisbrugsområdet
www.sl.dk/stofmisbrugsområdet

Netværksansvarlig:
Ingelis Langgaard
KABS, Bakken 3
2600 Glostrup
Tlf. 2032 7151
ingelislanguaaard@glostrup.dk

Økonomiansvarlig:
Ingrid Lund Sørensen
Tlf. 5150 2782
ings@fa.dk

Kuratorer/familiepleje-konsulenter
www.sl.dk/kuratorer

Netværksansvarlig:
Esben Bohøj
Familieplejen
Aarhus Kommune
Holmevej 180, 8270 Højbjerg
Tlf. 8940 5227 eller 2920 3648
ebo@aarhus.dk

Døve

www.sl.dk/døve
Netværksansvarlig:
Anne Buss
Center for Døve AJ (www.cfd.dk)
Boprojekt Vision 18
Tlf. 2140 2503
annebuss@tdcadsl.dk

Sindslidende
www.sl.dk/sindslidende

Netværksansvarlig:
Else Margrethe Tvilhøj
Langelinie 126
5230 Odense M

Økonomiansvarlig:
Morten Schuster
Tlf. arb. 3957 5632

Aflastningsinstitutioner
www.sl.dk/aflastning

Netværksansvarlig:
Trine Julin Johnsen
Landerslevvej 67
3630 Jægerspris
Tlf. 2122 8452

Økonomiansvarlig:
Lillian Jensen
Tlf. 9721 0291

Kommunale fritidstilbud til mennesker med fysiske og psykiske funktionsnedsættelser

www.sl.dk/fritidstilbud

Netværksansvarlig:
Jette Hedensted
Tusindfryd
Guldkrog 1,
7100 Vejle
Tlf. 2945 1003
jehed@vejle.dk

Marginaliserede og udstødte
www.sl.dk/marginaliserede

Netværksansvarlig:
Peder Larsen
St. Dannesbo
Bryllevej 20, 5250 Odense SV
Tlf. 6028 0575

Økonomiansvarlig:
Gitte Helle Lundgren
Tlf. 6396 0211
gilul@odense.dk

Opholdssteder
www.sl.dk/opholdssteder

Netværksansvarlig p.t.:
Niels Lønbæk Pedersen
Brolæggerstræde 9
1211 København K
Tlf. 7248 6000
nlp@sl.dk

Familiepleje
www.sl.dk/familieplejenetværk

Netværksansvarlig:
Lilli Bach Andersen
Løjenkærvej 16, 8300 Odder
Tlf. 8692 8257
toesen@andersen.tdcadsl.dk

Småbørns- og familieinstitutioner
www.sl.dk/småbørnsinstitutioner
www.sl.dk/familieinstitutioner

Netværksansvarlig:
Irene Larsen
Stendyssehaven
Skovsbovej 101
5700 Svendborg
Tlf. 6217 2060

Lærere ansat på døgninstitutioner
www.sl.dk/lærer

Netværksansvarlig:
Søren Haaber Johansen
Hjortholm Kostskole
Næstved Landevej 20
4250 Fuglebjerg
Mail: shjn@gentofto.dk

Meld dig ind i DIT netværk på www.sl.dk/netværk

Pædagoger uden kreativ udfoldelse?

Af Peter Bruun Christensen, faglig sekretær i PLS

Socialpædagogerne har på sin kongres i november fastslået, at man fortsat vil arbejde frem mod en socialpædagogisk grunduddannelse – et emne, som jeg før har skrevet om til PRIK, da jeg er imod dette. Men i stedet for at argumentere videre mod den samlede uddannelse, vil jeg her i højere grad forholde mig til, hvad det foreslåede udkast til uddannelsen indeholder.

For at gøre dette, må man selvfølgelig se på, hvad ændringen er i forhold til den nuværende pædagoguddannelse.

En af de mest markante ændringer er, at man ikke har indtænkt linjefagene, eller hvad jeg vælger at kalde for de kreative fag i denne sammenhæng, såsom idræt, musik og værkstedsfag.

Dette valg må være truffet, fordi man ikke mener, at indsigt i disse fag er nødvendige eller relevante for en socialpædagogisk brugergruppe. Det er jeg uenig i – af flere årsager. Til at hjælpe mig med argumenter har jeg snakket med en veninde, Anne Marie Berg Hansen, der netop har skrevet en bachelor om dette tema i forhold til en socialpædagogisk målgruppe.

De kreative kompetencer, vi opnår gennem linjefagene på pædagoguddannelsen, er det hensigten, vi skal bruge til at skabe sanselige og følelsesmæssige oplevelser for de borgere, vi skal arbejde med. Samtidig skal vi også give dem en oplevelse af, at også de kan skabe noget, der rører dem san-

seligt og følelsesmæssigt. Vi skal stimulere borgerne til bevægelse og kreativitet for på den måde at skabe udvikling for borgerne. Dette gøres ved at tilrettelægge pædagogiske forløb, hvor borgerne kan få en succesoplevelse gennem deres deltagelse, og det kan resultere i, at de føler større selvtillid og selvværd. Vi skal ydermere åbne op for andre former for kommunikation, så alle mennesker – også dem, der ikke har talesprog – kan finde en form at udtrykke sig på.

Og hvis man hurtigt undersøger det socialpædagogiske landsskab, jamen, så er der også rigeligt med tilbud, hvor man gør brug af pædagogers kreative kompetencer.

Man kunne fodre en hel svinefarm med alle de forskellige musik-, værksteds-, billed- og idrætsprojekter, der er inden for arbejdsfeltet. Lad os bare tage et par borgere inden for det socialpædagogiske arbejdsfelt, som alle kender, nemlig Morten og Peter. Programmerne om dem er jo primært en udsendelse om den glæde ved idræt, som mennesker med nedsat funktionsevne oplever.

Spørgsmålet er så, hvorfor man vil fjerne de kreative fag fra en eventuel ny uddannelse – mener man virkelig bare, at det ikke er nødvendigt, og at det er noget pjat, som kun bruges af dem inden for normalområdet?

Hvis man gør, så mener jeg, at man gør borgerne og de kommende socialpædagoger en kæmpe bjørnetjeneste. ■

- Hvordan bruger du de kreative elementer fra din uddannelse i dit arbejde?
- Mener du, at disse metoder kan undværes på fremtidens socialpædagogiske arbejdspladser?

Deltag i debatten på
socialpaedagogen.dk/prik